

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

hogyan ebben az új n
szaporítás nélkül a
megkésztéshez kötött,
is felemelkedett 200.
számításba kell ve
malmot teljesen új
berendezést kidobta t,
cserélte fel. Ezt c
hozzájárulásával, 20 fill.

Az elnök is miller.
zeteit az indio miller.
reség leap 40 miller.
tatta be
indit
n

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Kedd, február 27.

Mai számunk több közleményet:

Vezéreszk: A monografia.

A Széchenyi-malom közgyűlése.

A búr hadsereg vessedelemben.

**A miniszterelnök terve vidéki központok
fejlesztéséről.**

Ujabb osztrák válság.

Lindh Marcella.

Csillag Teréz a Vigaszínházban.

A regruta gyilkossága.

Tréfás zenecestély.

Az első tíz év.

Tárcza: Spitzer. Irtá: Faragó Jenő.

**Regény-Csarnok: A milliomes büntetés. Ir-
ta: M. E. Braddon.**

A monografia.

Arad, február 26.

Azt a művet jelöljük a fentirt névvel, melynek feladata volt *Aradmegye* és város történetét, ez idő szerinti közgazdasági és közigazgatási állapotát, vidékének állat-, növény-, ásvány- és földtani ismeretét, végül néprajzát részletesen és tudományos alapon megörökíteni. Legendaszerű vállalkozás volt ez annak idején és legendaszerű homály borult rá, mielőtt befejeződött volna; moha nőtt a tetejébe, mint a félbeszakadt torony falára, s nem értik meg egymást, akiknek azt befejezni volna feladatuk.

Ezzel az impresszióval hagytuk oda a *Kölcsy-egyesület* tegnapi közgyűlését, melyen a monografia ügye is szóba került és ott a nyilvánvaló tájékozatlanságnak megfelelően a kellő méltánylás, sőt igazság nélkül lett elbírálva.

Volt egy idő, midőn első rangú tudósok és publicisták egész kolóniája vállalta magát aradinak, vagy tartott szolidaritást más ég alatt is az aradi érdekekkel. Ezen hatalmas szellemi és erkölcsi erőlködés tudatában kezdeményezte az akkori Kölcsy-egyesület — tekintettel anyagi eszközeinek fogyatékosságára — azt a képtelenül merész tervet, hogy Arad megye és város monografiáját a tudomány színvonalán álló szakférfiakkal megírattja, még pedig oly részletességgel és terjedelemben, melynek az e fajta munkák között az országban párja nincsen. Tanúságot tesz erről az is, hogy eddig négy kompendiózus kötet nagy oktáv formában — olyik sűrűn, ellátva eredeti illusztrációkkal — 170, mond százhetven iven jelent meg. Ilyesmit csakis a könnyelműségig menő önbizalom kezdeményezhet, és csakis a hazafias lelkesedés vihet keresztül. A közérzet ezen magasztos föllendüléséhez nekünk epigonoknak már a mértékünk is hiányzik, és azért a krajezárokat keressük és akarjuk számon venni egy oly munkának, mely százszorosát éri annak, amibe került, melynek csak kész költségeik megtérítését kapták és fogadták el a szerzők — tudásukat és munkájukat ingyen adták — s melynek még a nyomására is ráfizetett az, aki szintén nemes ambícióból vállalkozott rá.

Eddig *Márki Sándor*, *Simonkai Lajos*, *Gál Jenő* írták meg örök értékű munkáikat s állítottak velök oly emléket szűkebb hazánknak és maguknak, mely egyaránt

dicsőségükre válik nekik s javára a magyar tudományosságnak. Készen várja a nagy hírű geológusnak *Lóczy Lajos*nak műve a kiadást, melyet ez évtizedeken át a helyszínen folytatott kimerítő és önálló kutatásai alapján írt meg, s melynek megjelenése a drága térképek és illusztrációk okozta nagy költségek miatt késik, miután még nincs együtt a fedezet. *Két-ségessé* egyedül a néprajzi rész megírása és kiadása vált, miután az adott viszonyok között egyelőre még kilátás sincs rá, hogy a munka kiadható lesz. A monografia bizottság nem tehet róla, hogy a tervezetnél terjedelmesebben készült s nyomtatott munkák a rendelkezésére volt alapot kimerítették, és nagyon természetes, hogy a néprajzi rész megírására senki se készül és buzdul annak tudatában, hogy munkája kiadatlan marad. Hogy a folyamatban levő nagy vállalatnak függőben maradt *apró-cseprő* tartozás és követelés ügyletei nincsenek teljesen lebonyolítva, az több mint természetes, de a *gyanu* jelében tétessék szövé akkor, midőn az egyesület megfelelő számú tagokkal a monografia bizottságban képviselve van, és midőn ennek dacára sincs tudomása a jelenlevőknek arról, hogy miként áll a dolog, ez valóságos megrovási kaland.

Rég itt volt ugyan már az ideje, hogy a Kölcsy egyesület ismét rá fordítsa a figyelmét ezen általa kezdeményezett irodalmi vállalatra, mely mindazon vállal-

TÁRCZA.

Spitzer.

Irtá: Faragó Jenő.

Spitzer husz év óta a budapesti börze előtt áll. Veres sapkája fakó lett ez idő alatt, fekete szakállát ellepte a dér, a háta megörnyedt s a szeme csak okuláren át ismeri meg a börzianereket. Azok valamennyien ösmerik és ha valamelyik napon nem az ő mosolygása fogadná őket a kapuban, talán át sem lépnék többé a küszöbét a szentelt csarnoknak, a melyben adnak és vesznek.

Spitzer husz év óta ebből a mosolygásból él. Mosolyog arra, a ki nyer, és mosolyog arra is, a ki vesz. Mosolyog a gyalogjáróra és mosolyog arra, a kit gummi-kerekes magánfogat szállít a börze elé. Mosolyog a hordár-ípar előmozdítóira és mosolyog azokra is, a kik maguk végzik ügyes-bajos dolgaikat. Mosolyog az öregekre, mosolyog a fiatalokra, mosolyog a becsületben megkopaszodott családapákra és mosolyog azokra, a kik a nőtlenség himes mezejét járják meg.

Spitzer husz év óta egy különös tapasztalatra jutott. Arra, hogy az ő mosolygása mindenkinek jól esik. A ki nyer, hallgatag gratulációt lát benne: a ki vesz: hallgatag vigasztalást. A ki gyalog jár, ezt magyarázza belőle: „Lesz nekünk még üveges hintónk!” A kinek

már van üveges hintaja, azt hiszi, hogy az ő szerencséjének örül. Így aztán mindenki jó szívvvel viseltetik iránta és mindenki adozik neki. Ki többet, ki kevesebbet; a szerint, a mint a kurzusai esnek vagy emelkednek.

Spitzer husz év óta senkinek se köszönte meg a borraivalót. Természetesnek találja, hogy a mosolygását honorálják és még természetesebbnek azt, hogy az ugynevezett diszkrét ügyek elintézésével őt bízzák meg. Már pedig melyik börzeánernek nincs ugynevezett diszkrét ügye, különösen a szalmaözvegyiség idejében. Tulajdonképen tehát ebből él Spitzer. A „Postillon d'amour” szerepét játszta, bár nem riad vissza a Mártha asszony szerepétől sem. (Mártha asszony tudvalevőleg a Faust Henrik doktor ur Spitzerje volt.)

Mindebből világos, hogy Spitzer husz év óta csinos vagyont gyűjthetett össze. Hiszen nem iszákos, ajándék-szívert szi s nincsenek költséges passziói. Mégis kopott zubbonyban, fakó sapkával és a harmadik kapitulációt is kiszolgált czipőben áll a börze előtt. Husz év óta senki sem látott rajta új ruhát.

Pedig van Spitzernak szalonkabátja, csikos nadrágja, prémes bundája és fényes czilindere is. Ezeket lakat alatt tartja az élete párja, a ki selyemben és bársonyban jár, az Erzsébet-téren ozsonnázik, s francia bonnet tart a gyerekek mellé.

A gyerekek: egy göndörhaju kislány és egy még sokkal göndörebb ifju. csak teljes

diszben látják a papát. Mert Spitzer csak későn este tér haza. Akkorra a familia már hazajött a színházból vagy koncertből is, az ötfogásos vacsora is véget ért s a gyerekeket le is fektették már a csipkefüggönyös nyoszolyába.

Az asszony azonban besurran a kis udvari szobába, a hol Spitzer éppen a nickelhatosokat és az ezüstkoronákat számlálgatja össze. Az asszony odatelepszik melléje és megszólítja:

— Spitzer, — nekem szükségem volna pénzre!

— Megint? Hiszen mind elhordtad immár.

— Spitzer, ne okoskodj! Azt akarad talán, hogy kigunyoljanak a házbéliek? A Löwyné pávaként ragyog s én tavalyi ruhámat hordom még. A Bergné szóárét rendez, én pedig még zsurt se adhatok! . . .

— Bánom is én.

— Bánod is te!? A gyerekek rongyosan járnak? A Manóka már elnyitte a bársonyruhácskáját, a Rezsikének nincs sárga czipője . . .

Spitzer összesöpri a nickelhatosokat s az ezüstkoronákat és mind odatolja az asszonynak.

— Itt van. Minden legyen a gyerekeké. A Manókanak vehetsz új ruhát, a Rezsikének sárga czipőt . . .

— Jó éjszakát, Spitzer! De ez nem elég, hát holnapra ne feledd a pénzt!

kozásai és ténykedései között, melyekbe ez ideig fogott, kimagaslólag a legnagyobb és legfontosabb, de nem ott és nem úgy kellett volna tennie, a hol és a hogyan tette. E részben ugyan a közgyűlés ügyrendét előkészítő választmányt nem éri vád, mert a dolgot incidenciózálisan vették föl, de nem lett volna szabad czáfolatlanul maradniok olyan megjegyzéseknek, melyek ugyan igaztalanok, de melyek — ha megállanának — első sorban a Kölcsey-egyesület felelősségére esnének.

Mert — akárhogy vesszük — a Kölcsey-egyesület felelős a monografia további kiadásának sikere iránt. A megye és a város nagy áldozatokkal a Kölcsey-egyesület egysége alatt ment bele a vállalatba. A monografia-bizottság ugyan önállólag működő szervezetként alakított, de minden tagja egyszersmind tagja volt a Kölcsey-egyesületnek, sőt ezen egyesület választmányának. A mozgató és fenttartó erő már eleve a Kölcsey-egyesülettől származott s midőn idők és emberek mult- és változával megszűnt az éltető kölcsönhatás, fenakadt az egész dolog. A szellem a lélek éltet és teremt mindent, a pénz csak chimára. Mikor a monografia kiadásának eszméje megvillant, akkor nem volt még *semmi pénz* és ime mégis a mű legnagyobb és legfontosabb része megjelent. Most, hogy 1500 korona még van, most az utolsó két kötet már nem jelenhet meg.

Ismételjük, ideje volt, hogy a Kölcsey-egyesület ismét magáévá tette ezt az ügyet; meg vagyunk róla győződve, hogy a bizottság a legnagyobb készséggel át fogja neki az ügy további lebonyolítását

az egyesületnek ezt kivinnie; mert ezzel az elődök egy régi fogadalmát teljesítene, másrészt pedig a munka tervszerű terjesztésének keresztülvitelével — mert hiszen minden ezen mulik — nemcsak a hátralevő részek megjelenését biztosítaná, hanem még szép anyagi haszonra is tehetné szert. Csak óvatosan járjunk el és senkit se bántunk ok- és igazság nélkül.

Az asszony visszamegy kényelmes, diszes lakosztályába, Spitzer pedig boldogan alszik el az egyszerű, de becsületes szalmazsákon; hiszen a Manóknak lesz új ruhája, a Rezsikének pedig sárga cipellője.

Hajnaltól aztán megint elsielt hazulról. Oda áll a börze kapujába és mosolyog tovább, a míg újra összegyűl egy halom nickel-hatos és ezüst-korona.

Igy megy ez nap-nap után. Csak a vasárnap kivétel. Olyankor is hajnalban kél Spitzer, de nem muszájból, hanem azért, hogy minél előbb magára ölthesse a szalonkabátot s a csikos nadrágot és minél előbb megölethesse a Manókat meg a Rezsinkét.

Az asszony úgy bánik vele ilyenkor mintha hosszú utról tért volna haza. Becézgeti, eteti, itatja, finom szivart tesz elébe és olykor-olykor csókot czuppant deres fejére.

Spitzer pedig nem nyúl se ételhez, se italhoz, észre se veszi a felesége gyöngédségét és nem gyűjt rá a finom szivarra. Csak a gyerekeket nézi; a Manókat és a Rezsinkét, a kik hétről-hétre erősebbek és okosabbak. A fiu már francziául parliroz, a leány Chopint játsza és mind a kettő nagyon szereti a papát. A papát, a ki mindig uton van és mégis gondoskodik róluk, a ki vasárnaponként még külön ajándékot is hoz a számukra.

— Csak az a kár, — jegyzi meg Rezsinke, hogy mindig olyan komoly vagy, papa. Még sohase láttalak mosolyogni.

A Széchenyi-malom közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 26.

A Széchenyi-gőzmalom vasárnap d. e. 10 órakor megtartott közgyűléséről számolunk be az alábbi jelentésben. A gyűlés érdekes volt, de azért nyugodtan és incidens nélkül folyt le. Mint előre látható volt, minden a régiben marad.

A Révész-féle javaslat, mely oda konkludált, hogy a malomból, annak gépeinek és felszereléseinek értékeiből lényeges leírások történjenek, *nem fogadtatott el*. A javaslat ellen Steiner Jakab vitte harcra komikus szónoki képességét, Müller Károly nyugodtan, határozottan és erős logikával érvelt, Steinerrel röviden, de summásan végezve, és kimutatva mennyire indokolt Révész azon kívánsága, hogy először a befizetett részvénytőke öt százaléka kerüljön kifizetésre. Hász Sándor elnök azon nézetével szemben, hogy értékcsökkenésre nem kell leírni, Révész a Pesti hengermalomra mutatott rá, melynek malma, gépei és berendezései összesen 295000 forintban szerepelnek.

A vita tengelye azonban mindig az értékcsökkenések körül forgott. Sehogysem tisztázódott az, hogy jár-e utána jutalék vagy sem. Ugy látszik ez „függő kérdés” maradt, mely még a jövőnek lesz fentartva, és némi pro és kontrát fog még felkavarni. Az „értékcsökkenési jutalék” problema marad még továbbra is. Csak egyszer mondta ki az elnök, hogy a értékcsökkenés *vagyon*, mire Révész hosszabban demonstrálta, hogy az *kiadás*.

Jó hatást tett Ottenberg Tivadar önértetes fellépése, melylyel felügyelő bizottsági tagságáról leköszönt, úgy szintén azon bejelentése, hogy a neki járó 200 korona tiszteletdíjról jóté-

Részletes tudósításunk a következő:

Az igazgatótag jelentése.

A közgyűlésen Hász Sándor elnöklete alatt jelen voltak: Bauer Gyula, Böhm Adolf, Braun Mór, Ecker Gyula, Hász Kálmán, ifj. Hász Sándor, Kintzig Ferencz, ifj. Kintzig János, Kintzig Géza, Kohn Zsigmond, Kovács Jakab, May János, Müller Károly, Ottenberg Tivadar, Paykert Henrik, Petrowszky Károly, Révész Adolf, Révész Mór, dr., Révész Béla, Schartner Sándor, Simonffy Aladár, Steiner Jakab, Steinitzer Félix, Szathmáry Mihály, Wadousky Gusztáv, Walder Gyula, részvényesek és Tenner Ignác vezénylő igazgató.

Hász Sándor elnök konstatálja, hogy a 30-ik évi rendes közgyűlésre 63 részvényes letett 890 részvényt 873 szavazat képviselőben. A mérleget, valamint a közgyűlési meghívót kellő időben közzétették. Mindaz tehát meg van, a mi határozatképesé teszi a közgyűlést. Ezt ezennel megnyitja. A jegyzőkönyv vezetésére Steinitzer Félixet, hitelesítésére pedig Böhm Adolfot és May Jánost kéri fel. A napirend első tárgya az igazgatóság s a felügyelő bizottság jelentésének betervezése.

Steinitzer Félix olvasta fel az igazgatóság jelentését, mely szerint a mult üzletév 429 forint 39 kr. veszteséggel zárult.

Ottenberg Tivadar köszönetet mond a felügyelő bizottságnak megszavazott tiszteletdíjért s kijelenti, hogy a részére eső 200 koronáról lemond a munkássegélyező egyesület javára. E bejelentést helyeslő tetszéssel vette a közgyűlés tudomásul.

Révész Adolf sajnálja, hogy az üzleti jelentéshez nem szólhat hozzá, mert nincs tájékoztatva. Az évi jelentésből egy szó ragadta meg a figyelmét, hogy az üzlet menetéről a mérleg nyújt *részletes tájékoztatást*. Ott a bevételek egy összegben szerepelnek, a kiadások szintén *egy összegben*. Hát ez csak nem nevezhető *részletes tájékoztatásnak*? Nézzék csak meg más malom nyereség számláit. Ott megtudjuk, mennyi költségbe kerültek a tüzifa- és szénanyagok, a tisztí fizetések, a munkások bérei, az adó a kamat stb. Bátorodik ilyen néhány évi jelentést

bemutatni, a mikből kitesz 1900. február 25. állítandó össze az ily kimulanságból kívánja ezt, megadja, hanem a részvényinél is tudni és látni ak történi és erre példát ad vidék nagy malmai. Ezek vetni itt is. Ohajtja, hogy a kimutatás terjesztessék a köz

Hász Sándor: Hiszen a tájékoztatást mindarra, a mit

Révész Adolf: Nem adja meg.

Hász Sándor: A felügyelő összes tételeket revidálta, ezeket pedig részletezni sehol sem szokás.

Steiner Jakab: Csatlakozik az elnök véleményéhez s hangos derűtség közt fejezi ki azon óhaját, hogy a malomnak soha rosszabb dolga ne legyen, mint a minő most van.

Hász Sándor: A mint kiveszem, a részvényes urak a jelentést tudomásul veszik s a javaslatokat elfogadják. Kimondja tehát mind ezt határozatilag s hozzáteszi, hogy e határozat értelmében az idén nem kapnak a részvényesek dividendát. A felmentvény az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak megadatik. Majd így folytatja: A mi egy részvényes azon kívánságát illeti, hogy részletes kimutatás terjesztessék elő, ezt úgy látom, a többség melőzni óhajta s megelegszik az eddigi, 30 év óta gyakorlatban lévő eljárással. És ezzel a napirend két első pontján *szerecsesen* keresztül estünk volna. (Derűtség.)

Az alapszabályok módosítása.

Következik a napirend harmadik pontja: Révész Adolf és Révész Béla részvényeseknek irásban beadott indítványa az alapszabályok 50. §-ának módosítása iránt. Az indítvány a nyereség felosztására vonatkozik és így szól:

„Nyeresémnek azon összeg tekintendő, mely a mérlegben mint tiszta jövedelem van feltüntetve és pedig az ingatlanok értékéből 3 százalék, az ingókból 5 százalék leírása után.

Az ezután fennmaradó összegből mindenekelőtt a befizetett részvénytőke 5 százaléka részvényeseknek kifizetendő. Az ezen 5 százalékos kifizetése után még fennmaradó nyeresém fel fog osztatni.”

Hász Sándor: Ezt az indítványt felvettük a napirendre. Az igazgatóság a kérdésben forgó indítványt minden indokolás nélkül elutasítottatni kéri. Teszi ezt azért, mert meg van győződve, hogy ha az alapszabályok 50. §-a szerint prosperált a malom 30 esztendőn keresztül, prosperálni fog ezentúl is, mert a tantiem nem az alapszabályokból lesz, hanem a keresetből, a jövedelemből.

Ezzel az én előterjesztésem az igazgatóság nevében be volna fejezve. Most nem mint elnök, de mint részvényes szólok. Kevés szavam volna — ugymond — ha a fönt vázolt indítvány mellett meg nem jelent volna két újságcikk is. Az első cikkben annak írója csak annyit jegyzett meg, hogy neki bizonyos kötelességei vannak és hogy figyelmeztették, hogy nem jó az ily természetű dolgokat másutt, mint a közgyűlésen előadni, mert kárt csinálna vele az intézetnek. Erre a cikk írója azt feleli, hogy neki mindegy, ő beszélni akar. Beszéltem. Megadtuk rá a választ, hogy a közönség lássa, nincs baj a malomban ime, így állunk. Egy cikk, melyben a végé lett volna, de jött még egy cikk, melyben a cikkíró már azt mondta, hogy szeretett volna az igazgató tanácsba jutni, mert látta, hogy ott butaság uralkodik, a mit ő el akar osztatni, vagyis bölcsességével az embereket tisztázni.

Igy nem szoktak az emberek írni s a illet ir, nem sérthet vele. De ha most nem okot még is adott a cikkíró arra, hogy összehasonlítást tegyünk, mit tett az igazgatóság és mit akar tenni az indítványozó?

Hát mit tett az igazgatóság? Egyebet nem tehetett, mint a mit az alapszabályok előírta. Legfeljebb javaslatokkal léphettek fel. E szerint esett meg, hogy a kis malom helyett ugyanazon alaptőkével megvett egy nagy malom. Fizetett érte 165,000 forintot tíz év alatt, tehát az összeg 6%-jét, mint az a szerződésben volt kötve. Azonkívül javaslataival, melyet a közgyűlés rendszerint elfogadott, kieszközölte.

hogyan ebben az új malomban minden részvény-szaporítás nélkül a részvénytörke nem csak megkészenődött, de a részvények belértéke is felemelkedett 200 frtról 400 frtra. Ezenkívül számításba kell venni, hogy 80,000 frttal a malmot teljesen újja szervezte, a régi, elavult berendezést kidobta s egész modern gépekkel cserélte fel. Ezt csináltuk mi a részvényesek hozzájárulásával, azért vagyunk buták.

Az elnök itt körülmenyesen fejtegette nézeteit az indítvány azon részéről, mely a nyereség leapasztására vonatkozik. Majd így folytatta beszédét: Mint részvényes is ellenzem az indítványt, mert azt kívánom, hogy a részvényes nyereség esetén a 20—25 frtot megkapja s 10—12,000 frt rezervában maradjon. A leírt 8 százalék után adót kell fizetni: a finansz nem hagyja becsapni magát, felbecsüli a malmot és nem engedí eldugni a nyereséget. Nem csak ez után a nyereség után veszik meg az adót, de még egyéb jövedelmeket vesznek fel s az adót arra kivetik azon a czimen, hogy az nem örlési kiadás. A rezervába tett összeggel adómentesek vagyunk, de azt másra, mint a mire tételt, fordítani nem szabad. Ez az én indokom, a miért mint részvényes is ellenzem a javaslatot s kérem a közgyűlést, hogy a beterjesztett indítványt vegye le a napirendről.

Vita a jutalékról.

Révész Adolf, a javaslat előterjesztője, szól a tárgyhöz. Azt fogadja, hogy szigorúan tárgyi-lagos lesz és egy szóval sem fog többet mondani, mint a mennyi okvetlen szükséges. Indítványa rosszul van értelmezve, mert ő a nyereségnek 80%-át akarja az ingók és ingatlanok leírására fordítani, nem pedig a malom értékének 80%-át. Nézzék meg más iparvállalatok leírásait és látni fogják, hogy ez nem új dolog és hogy ez így módon történik. Ez okból így kéri az indítvány értelmezni. Így formán elesik az egész számcsoportozat, melyre az elnök hivatkozott: az előzmény más lévén, annak konzekvenciái is megváltoznak. Indítványa előterjesztésénél kettős cél lebegett előtte: először a malom termelő- és versenyképességének emelése, másodszor a malom gazdasági apasztása. Tökéletesebb, a modern technika magaslatán álló beruházásokat, kazánokat kell létesíteni, a nélkül, hogy a malom fináncziális egyensulya megzavarassék. Az ezen létesítményekhez szükséges pénz részben az adó- és tantieme-redukciók fogják fedezni, másrészt azon takarítások, melyek az olcsóbb és intenzívebb termeléssel járnak. Ebből a két összegből majd kitelik az a törlesztési quóta, a melyre a beruházások fedezése céljából beszerzendő összegből szükség van. Ezen program megvalósítása nehéz, évekre terjedő munka, de ettől függ létünk és versenyképességünk. Ez okból szívesen mond le a tartalékalapok kamatoztatásáról, oly formán, hogy minden az esetleges 25 frt osztalékon felül maradó összeg az értékcsökkenésre fordítassék, oly formán, hogy ezen összegből az igazgatóságnak egy fillér jutalék se adassék, mert az nem jár és nem dukál, mert ha ezen leírások adómentesek, azok nem kevésbé tantiementesek. Mellette — így végzi be Révész — az igazság, a méltányosság, a részvényesek és a malom érdeke és ezen érdekek nevében kéri javaslatának elfogadását.

Steiner Jakab kéri mellőzni az indítványt. Nem tudom magam — ugymond — jól kifejezni, hogy bizalmatlanság, kétely-e az, a mi az indítványban foglaltatik, de valami van benne. A kazán nem tarthat örökké. Arra szolgál a 90,000 frt, vagyon, hogy ha a kazánal baj történik, legyen mihez nyulni. Ebből a tranzakcióból, hogy már diácul is beszéljek, (Nagy derűtség), az sül ki, hogy a hol nincs, ott ne keress. A hol nyeresémet nincs, ott az isten sem kereskedhetik. (Viharos derűtség.) Ajánlom, hogy a dolgot jól eltegyék, de a napi rendről is letegyék.

Az indítvány mellett.

Müller Károly abból indul ki, hogy a malomban ő sem befentes, sem kinfentes, csak egyszerű részvényes, a kinek vagyona van a vállalatban s a kité a törvény szerint jog illet meg itt megjeleni s véleményének kifejezést adni. A mérleg kritikájába nem bocsátkozik, mert az elnöki enuncziáció értelmében a közgyűlés már a felmentvényt megadta s így most már kívül áll a vita keretén az, hogy van-e a

kazánban, meg a kerekében hiba. Itt van azonban egy indítvány, mely az alapszabályok 50. §-ának módosítását célozza. Teljesen elfogadja az elnök felvilágosítását abban a tekintetben, hogy a malom speciális viszonyainál s a telek-megszerzés kedvező helyzeténél fogva az ingatlan értéke e portán úgy emelkedett, hogy leírásokra szükség nincs, de azért midőn e §. módosítása tekintetében feltétlenül helyesnek fogadja el a beterjesztett indítványt, kihagyandónak véli abból a három első passzusból s áttér a következő részre, miket határozottan a részvényesek érdekében elfogadandónak tart.

Tessék igenis megnézni — ugymond Müller — más malmokat és iparvállalatokat. Ezeknél, mikor a részvényes akciákat vásárol, az 5%-nyi minimum első sorban betartandó és be is tartatik az ő részére. Meghajlik az igazgatóság működése előtt minden vállalatnál, míg a bizalom meg van. Tavaly a malom részvényesei egyhangú ujraválasztással fejezték ki ezt a bizalmat, de ezzel még nem mondták azt ki, hogy az igazgatóság per absolute csálhatatlan. Midőn a részvényesek vagyonának megvédéséről van szó az egész vállalattal szemben, a részvényesek semmiféle tendenciából nem indulnak ki, csak a saját vagyonuknak minden módon való jobb értékesítéséből. Ezt a célt tartja maga előtt az indítvány is. Megadja — ismétli újból — az igazgatóságnak ő is a feltétlen bizalmat, de a beruházott pénzek után első sorban az 5% részvényjövedelem biztosítását akarja tudni. Ha e felől az alapszabályok nem intézkednek, nincs kizárva, hogy a jövőben az meg ne történhessék. Es éppen ezt célozza a kérdéses indítvány, midőn a részvényesek érdekeit nem eléggé felkaroló alapszabályok módosítását sürgeti.

Az igazgatóság, mondja az elnök, többet tesz, mint a mennyire az alapszabályok kötelezik. Helyes. Mikor a részvényesek megválasztották őket, tudniok kellett, hogy a Széchenyimalomnál oly speciális viszonyok vannak, melyek az igazgató tanácsot az alapszabályokban előirtakon felül is kötelezik. Ők tudták ezt, tehát nem következés, hogy az igazgatóságnak joga volna az ő speciális érdekeit az összérszvényesek érdekeinek előbb tartani. Az igazgatóság felvilágosítás után szónok szintén módosítani kívánja az 50. §-t oly formán, hogy abban a részvényeseknek legalább is 5% az indítvány e passzusai értelmében biztosítások. Az más kérdés, hogy elfogadják, leszavazzák-e az indítványt, van-e annak igazságra fektetett jogosultsága, vagy nincs?

Steiner Jakab: Nincs!

Müller Károly: Az én maggyőződéseim szerint igen is, van. Bármilyen legyen is az indítvány, annyi bizonyos, hogy a legközelebbi években magát az igazgatóságot fogja arra a tere hódítani, hogy annak értelmében intézkedjék. A részvényesekkel szemben való igazság és méltányosság követeli ezt. Eppen azért kéri a közgyűlést, fogadja el az indítványnak erre vonatkozó második részét.

Az igazgatók megvédése.

Hász Sándor: Müller ur azt mondja, hogy mikor az igazgatóság elvállalta a mandátumát, tudta, hogy az alapszabályokon felül is kell neki bizonyos ügyeket elintézni, úgy magyarázza ki tehát, hogy a mit az alapszabályokon felül tesz, az kötelessége. Kötelessége az igazgatóságnak betartani mindazt, a mi az alapszabályokban foglaltatik, a többi csak jóindulat tőle, a mely abban a percben megszűnik, a mikor akarja. A tavalyi választás nem involválja azt, hogy az igazgatóságnak meg kell maradnia a módosítás mellett is, involválhatja azt, hogy köszönöm a mulatságot, nem kérek belőle.

Müller urnak az az intenciója van, hogy talán az igazgatóság valami rengeteg nagy tantiemet kap. Nos, erre is szolgálhatok felvilágosítással. Mint a mérlegből látható, ott szerepel valami 400,000 frt „váltó-izé”. Mit gondol Müller ur, ez a munka kötelessége volt az igazgatóságnak és semmi fáradságába nem került? Minden embernek van bizonyos határig hitele. A Nemzeti Bank annál a 400,000 frt hitelnél minden esetben megterhelte a zsráló igazgatót. Hogy mennyivel, azt is ki lehet számítani. Mikor egy igazgató zsrál, a Nemzeti Banknál a 4% hitelt elvesztette, erről a pénzről lemond s köteles más pénzüntézethez menni, a hol

6%-ot fizet, ha saját magának kell pénz. Tehát méltánytalanul sokat kap az igazgatóság? Nem, Müller urnak nincs igazsága, mert az igazgató tanácsosok jó évben is kevesebbet kapnak, mint a mennyit fáradságukért, hitelük feladózásáért megérdemelnek. Az idén az igazgatóság potyára dolgozott, jó, hogy még ráfizetni nem kell. S Müller ur mégis azt hiszi, hogy a részvénytársaság e munkásságért az igazgatóknak sokat ad? En úgy gondolom, hogy nem. Hiszen, ha úgy dolgozoznánk, mint ő, akkor vagyonos, önértetes ember soha sem lenne itt igazgató, csak olyan, a kinek hitele nincs s ha kell, pénzt szerezni nem tud. Vegye azt is, hogy 80—100 vizitet kell az igazgatóknak tenni egy-egy hitelösszegért. Mindez semmi? Ezért ne kapjon az igazgató semmit s ha esetleg egy évben mégis kap, az már sok? En, mint részvényes, ellene vagyok e §. mindenféle módosításának, mint igazgató-tanácsos pedig zokon veszem, hogy van részvényes, ki azt állítja, hogy az igazgató-tanács méltánytalanul sokat kap.

Igazság, méltányosság.

Müller Károly: Helytelenül tetszett felfogni a szavaimat.

Hász Sándor: Dehogyan fogtam!

Müller Károly: Majd reklifikálok. (Nagy zaj)

Hász Sándor: Kérem, nem az első év ez, mikor az igazgatóság ingyen dolgozott. És akkor méltányos volt, hogy nem kapott semmit, most pedig, hogy kap, az mindjárt igazságtalanság. Ezt az érvelést nem foghatom el. A Concordia-malom alapszabályaiban például bent van, hogy minden igazgatónak veszteség esete is biztosítottatik 800—800 frt. Azt a mi részvényeseink sem kívánhatják, hogy az igazgatók ingyen dolgozzanak.

Müller Károly: Az én intencióm nem az volt, mit neki az elnök ur imputál.

Hász Sándor: De a következtetés az volt.

Müller Károly: Igen, megengedem. A kapott felvilágosítás mindenestre befolyásolni fogja a részvényeseket, a kik úgy szavaztak majd, a mint akarnak. En az indítványt most látom először s tudva, hogy elvi szempontokból indult ki, azt helyesen tartom. Egyébként köszönöm az elnök ur felvilágosítását.

Steiner Jakab: Az indítvány második részének nincs alapja, mert oly vállalattal állunk szemben, a hol semmi sem biztos (Viharos derűtség) Ezzel Müller urnak akartam felvilágosítást adni.

Müller Károly: Ezzel ugyan nem adott semmi felvilágosítást (Humoros derűtség).

Steiner Jakab: Bocsánat, hogy nem vagyok olyan okos ember.

Müller Károly: No, azt koncedálok. (Nagy derűtség.)

A nyereség és a kiadás.

Révész Adolf: Most nem az igazgatóság munkáját kell értékesíteni, hanem a malom nyereségét, annak mikénti felosztását. Mi a nyereség és mi a hengermalom kiadása? Az értékcsökkenés nem vagyon — mint az elnök mondja — hanem kiadás. Nézzük, mit mond az állam? A t. igazgatóság nyájasan oda fordul az adófelügyelőhöz és bizonyítgatja, hogy az értékcsökkenésekre irt összegeket nem szabad és nem lehet megadóztatni. Aztán más titokzatos ábrázattal fordul a részvényesekhez és megsugja, hogy ezek a kopási leírások tulajdonképp nyereség és a tantiémetek fel is veszi. Most halljuk a kincstár szavát. T. részvénytársaság — mondja ez — Önök nem tartoznak adót fizetni az értékcsökkenések után, mert ez nem nyereség. De hogy is nem — vág közbe az igazgatóság — nyereség biz az és ezért kérem a tantiémeteket. Nézzék csak meg a Weitzer-gyár és az aradi gyártelep nyereség számláit, nyereség gyanánt közli az értékcsökkenéseket. Vegyék elő az összebudapesti malmok kimutatásait, nem-e az értékcsökkenések leírása után állapítja-e meg a nyereségét. Magammal hoztam a debreczeni, szolnoki és eperjesi malmok kimutatásait, az értékcsökkenésekre szánt összegek a nyereségből előbb vonatnak le, nem pedig utóbb, mint Széchenyinnél. Nem sokallom a jutalékokat — bárha tízszer annyit volna — hanem a egyszer kiadás, az másszor nem lehet nyereség.

Azt is hangoztatták e helyen, hogy a malom értéke amugy is olcsón van felvéve, ninc

szükség leírásra. Erre csak egy szavam van: ott van a budapesti hengermalom, mely gépekkel és felszerelésekkel együtt 294,919 forintban szerepel. Révész felolvassa ezután a budapesti és vidéki nagyobb malmok nyereségeit, értékcsökkenési leírásait, és igazgatósági jutalékait, melyekből kitűnik, hogy a kopási leírásokat nem tekintik nyereségnek, hanem kiadásnak és azután jutalékot nem számítanak. Improduktív haszonból az igazgatóság sem kívánhat taniemet.

Hász Sándor: A kárból is kijár neki.

Révész Adolf: Elismeri, hogy az igazgatók személyes hitelük által nagy szolgálatot tesznek a vállalatnak, melynek azonban inkább az állott volna érdekében, hogy nagyobb megtakarítások segítségével forgalmi tőkét teremtsenek. Ez érdemeket nem akarja egy nagy hibával megfizetni és nyereségnek állapítani meg, mi tulajdonkép a dolog természeténél fogva az egész világon kiadás. Ez az igazság — fejezi be — és ennek szemmel tartását ajánlom szíves figyelmükbe.

A szavazás.

Hász Sándor a vitát berekeszti s az indítványt szavazásra bocsátja.

Révész Adolf kijelenti, hogy ha a többséget látja, megnyugszik abban is, ha a részvényesek egyszerűen felállással szavaznak.

Igy is történt. A többség elvetette az indítványt.

Müller Károly kéri szavazásra tűzni a saját indítványát.

A többség elvetette ezt is s így az 50. § változatlanul megmarad az alapszabályokban.

Hász Sándor bejelenti, hogy Tenner Lajos levélileg visszavonta az általa tett indítványt, s így az tárgytalannak tekintetik.

Egy leköszönés.

Hász Sándor bejelenti végül, hogy Ottenberg Tivadar felügyelő-bizottsági tag ez évi február hó 8-án levelet intézett hozzá, melyben tudatja, hogy felügyelő-bizottsági tagságáról lemond. Miután az ő mandátuma januárban ugy is lejárt, a lemondásnak semmi értelme nincs. Felkiáltások: Hóhó! Hóhó! Hóhó!

Hász Sándor: Ugy veszem, hogy hibásan van írva a levél. Ottenberg ur valószínűleg azt akarta kijelenteni, hogy a jövőben erre a tisztségre nem reflektál. Ennek van értelme s ha Ottenberg ezt az értelmezést elfogadja, lemondását is így terjeszti be.

Révész Adolf szólal fel az időközben eltávozott Ottenberg helyett. A levelet — úgy mond — úgy kell értelmezni, a mint írva van. Dacára, hogy a mandátum lejárt, Ottenberg két héttel előbb lemondott, mint a közgyűlés tartott volna. A lemondás tehát elfogadandó, de hogy Ottenberg a felügyelő-bizottsági tagságra nem reflektálna, az nincs benne a levélben.

Böhm Adolf: Nem vagyok ugyan Ottenberg urtól felhatalmazva a nevében nyilatkozni, de úgy vagyok meggyőződve, hogy az az értelmezés helyes, hogy ő a jövőben nem reflektál a tisztségre.

E rövid vita után a felügyelő-bizottsági tagok választása titkos szavazással megtörtént. Hász Sándor Müller Károly elnöklete alatt a szavazatszedő bizottságba tagokul Kohn Zsigmondot, Szathmáry Mihályt és Steiner Jakabot jegyzőül Steinitzer Félixet kéri f. l. A szavazás eredménye szerint a régi felügyelő-bizottsági tagok (Révész Sándor elnök, Ottenberg Tivadar, Marschall Lajos dr.) helyébe megválasztottak Nattland Bernát 641, Laczay Endre 641, Hász Kálmán 640 szavazattal. Kapott Révész Sándor is egy szavazatot. Póttagok lettek Bing Ede 641 és May János 641 szavazattal. A felügyelő bizottság elnököt a maga körében választ.

Több tárgy nem lévén, a zajos közgyűlés 2 óra után véget ért.

TAVIRATOK.

A bankkormányzó Budapesten.

Budapest, február 26. (Saj. tud. táv.) Bilinski bankkormányzó ma délelőtt 11 rakor megjelent az osztrák-magyar bankalotájában, a hol Madarassy alkormányzó

és az összegyűlt igazgatósági tagok fogadták. A kormányzó megtekintette a bank osztályait, miközben Flittner Frigyes dr. titkár a budapesti főintézet főnöke bemutatatta neki a tisztviselői kart. Bilinski bankkormányzó tegnap meglátogatta Széll Kálmán miniszterelnököt és Lukács László pénzügyminisztert. A kormányzó ma este utazott vissza Bécsbe.

Körber otthon.

Bécs, február 26. (Saját tud. táv.) Körber dr. miniszterelnök és Böhm-Bawerk pénzügyminiszter tegnap Budapestről ideérkeztek.

Viktória utja.

London, február 26. (Saját tud. táv.) Hivatalosan jelentik, hogy most már elrendelték az előkészületeket a királynő Bordigherába utazásának eshetőségére. Végleges döntés azonban most még nem lehetséges.

Az orosz vasutépítések.

Konstantinápoly, febr. 26. (Saj. tud. táv.) A folytonos helytelen híreszteléssel szemben konstatálják, hogy Oroszországnak az Oroszországgal és Perzsiával határos területeken építendő vasutakra nézve tett előterjesztései nem voltak formális jellegűek és hogy Oroszország nem kért konzessziót egy bizonyos vonalra. Ezek az egyelőre csak általános, de nem határozott jellegű lépések, a mennyire ismeretes, az érdekelt körökben jogosultaknak ismeretnek el és nem adtak okot német ellenakcióra, mert úgy látszik, hogy nem érin Némét részről beérik annak a kijelentésével, hogy a bagdadi vállalat ellenében, a mely olyan nagy tőkebefektetést követel meg, a vállalatnak ártó párhuzamos vasutakat vagy a forgalmat a fővonalától elterelő szárnyvonalakat engedélyezni nem szabad.

A búr hadsereg veszedelemben.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 26.

Estig ideérkezett távirati jelentések szerint Cronje ugyan nem tette még le a fegyvert, de aligha lesz más menekülése ennél. Körül van fogva és beszorítva egy olyan kis területre, a hol teljesen tehetetlen. Akár kap segítséget, akár nem, az ő embereivel, a kiknek száma 8000 főről nem is sejthetni mennyire apadt le, nem sokat tud Roberts ellen tenni.

Cronje segítségére Ladysmith alól nagy tömegek mennek. Hir szerint mindössze öt dandár marad a Tugela mellett, mert biznak abban, hogy ennyi elég lesz Buller visszatartására. Hiba csak az, hogy mire Ladysmith alól Cronje táboráig érnek a burok, addig aligha tartja már magát a hős tábornok csapatja. Megerősíti ezt az, hogy máris olyan táviratok érkeznek, a melyet jelzik, hogy Cronje megadni készül magát.

Leyds dr. maga is válságosnak tudja a helyzetet s el van készülve arra, hogy Cronje elveszti hadállását, de kijelenti azt is, hogy ez a csapás távolról sem jelenti a szabadságharc vereségét, mert százezer bur áll készen még mindig lépésről-lépésre megvívni az angolokkal minden talpalatnyi földért.

Mai távirataink a következőket jelentik:

London, február 26.

A Reuter-ügynökség jelenti Kimberleyből: Egy ideérkezett benszülött azt jelenti, hogy a burok nagy számban táborát ütötték Fourteen-Streams mellett. Két ágyujok, köztük egy nehéz kaliberű, továbbá sok szekerek van és elpusztítottak egy hidat.

London, február 26.

A Times a következő paardebergi táviratot közli e hó 21-éről: Az angolok felgyújtották a burok táborát, úgy, hogy a buroknak lehetetlen volt napközben ott maradniok. Így a burok most a Moader folyó medrére, helyesebben szólva egy két métföld hosszú, 150 méter széles és 150 méter mély csatornára vannak utalva. A folyó medre azonban jó védelmet nyújt a burokuak. Cronje bőven el van látva élelmiszerekkel. A több napos szakadatlan ágyuzás dacára mégis kitart, noha megmenekülnie lehetetlen.

London, február 26.

A Reuter-ügynökség jelenti Paardebergből e hó 21-éről: Ma a folyónak úgy északi, mint déli oldalán szórványos tüzelés folyt. Knox dandártábornok a folyó déli oldalának vonalát tartja, Smith tábornok északról támadja a burok állását. A nap folyamán French tábornok tüzérésséggel támadta meg a kopjét, melyet Cronje egy erős, Ladysmithből jött csapatokkal megszáporított haderővel tartott megszállva. A burok hirtelen támadást intéztek French ellen, a ki taracktüzeléssel visszautazta őket a gázlóhoz. Sok bur elmenekült, számosan elesetek, ötvenet elfogtak. A kopje kitűnő hadállás. A nap-folyamán egy rövid fegyverszünet alatt többrendbeli tárgyalások folytak. Cronje hajlandós látszik a megadásra, de az ifju transzváli burok ellene vannak, míg a többi ostromlottak a megadást kívánják. A helyzet mindazonáltal változatlan. A burok erős sánczokat ásnak táboruk körül. Mindenki csodálja az ellenség nagy báremény ellenek tekintik, mert ez csak szűrségtelen emberáldozatokra vezethet.

London, február 26.

A Times Laurence-Marquezon át táviratot kapott, a mely szerint a pretóriai hivatalos körökben nagy rémület uralkodik. Kedden Botha Louis tábornok állítólag azt táviratozta Colensoból, hogy a burok serege kimerült és nem képes tovább védekezni, kéjen tehát az elnök békét. Cronje helyzetét állítólag reménytelennek tartják.

A jelentés szerint Steyn azt táviratozta Krüger-nek, hogy Oranje szabadállampolgárai a köztársaság minden hasznáható emberét, a nemzetiségre való tekintet nélkül, a harctérre rendelték. Nézet szerint a köztársaságok hadereje a megsemmisülésnek néz eléje, tehát kéri Krüger elnököt, hogy azonnal indítsa meg a békealkudozásokat.

A Mafekinget ostromló csapatok között állítólag elégedetlenség kezd lábrakapni. Azt mondják — a Times jelentése szeri — hogy jobb volna, ha farmjaikat védmeznék. Le akarják tenni a fegyvert visszaterni otthonukba.

London, február 26.

A Times-nak jelentik Colensoból 24-iki kelettel: Csak két mérföld van még előttünk, hogy Ladysmithtel érintkezhessünk. De utunknak ez a hátralévő része a legrosszabb és nagyon kemény útközetre kell készen lennünk.

London, február 26.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Paardebergből tegnapi kelettel: Az angolok egy lég-hajóról az ellenségnek különféle új sánczait fedezték fel, a melyekre ma gránátokkal lövöldöztek.

Brüsszel, február 26.

Leyds dr. kijelentette, hogy ha Cronje csakugyan megadná magát — a mi eddig még nem történt meg — akkor sem törnék meg a burok ellentállása, mert százezer fegyveres bur áll készen, hogy minden talpalattnyi földet az élete árán védjen meg.

Brüsszel, február 26.

A Berliner Tagblatt itteni levelezője előtt Leyds dr. kijelentette, hogy csakugyan való az a hír, hogy a burok Ladysmith alól elvonják haderejük javát. A ladysmithi seregek Cronje tábornok támogatására sietnek, s mindössze is öt dandárt hagynak hátra, mert ennyit teljesen elégnek tartanak Buller seregei ellen.

London, február 24.

A paardebergi táborból jelentik, hogy az északi parton nagy bur tömegek gyülekeznek Dorien dandárnok háta mögött. Pénteken délután French tábornok kétezer bural küzdött, a kik Colesberből jöttek. A burok nagy részét a folyóba szoritották; ötvenen fogságba kerültek.

London, február 26.

A natali bur táborból jelentik: Tegnap az angolok hatvan kocsival át akartak kelni a Tugelán. Megtámadtak bennünket. de erős puskatüzzel megfutamtottuk őket, — Ma reggel ismét kísérletet tettek, de súlyos veszteséggel kellett visszavonulniok. Nyolcz kocsival most gyűjtjük össze a halottakat és sebesülteket.

Fokváros, február 26.

Egy ötven főnyi legénységből és tisztekből álló csapatot a Bálna-öbölhöz küldöttek, a hol a befolyt jelentések szerint löszereket szállításra partra a burok számára.

London, február 26.

Modder-Riverből jelentik, hogy két angol ezred visszaverte a burok újabb támadását. A burok jelentékeny veszteséget szenvedtek.

Sterkspruit-ból táviratozzák, hogy az angol seregek elfoglalták Barklyeast. A burok visszavonultak Ladygray felé. A starkspruiti tartományi kormányzó segítséget kért Steyn elnöktől, mert ellenkező esetben teljesen volna a fegyvert letenni.

A miniszterelnök terve vidéki központok fejlesztéséről

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 26.

Szék Kálmán miniszterelnök ma egy dél-magyarországi küldöttség fogadása alkalmából rendkívül komoly jelentőségű kijelentéseket tett a kormány a vidéki városok fejlesztése tárgyában elfoglalt álláspontjáról és arról, hogy mit készül ezekért a kormány tenni.

Tudvalevő, hogy évtizedek óta tisztára centralis fejlesztési politikát üztünk. Teremtünk egy molochként mindent elnyelő nagy központot, s szellemi és anyagi erőinkkel azt gazdagítottuk és fényesítettük, a vidék pedig, a mely az ország, a nemzet ereje volna, egy-egy ajándékul odavetett falaton élt. Sokat és okkal panaszkodtunk e miatt. A kormányelnök nyilatkozatai után várjuk a helyzet jobbrafordulását.

Az alkalom, a melyet Szék Kálmán nyilatkozásra felhasznált, annak a küldöttségnek a fogadása volt, a melynek Desseffy Sándor

csanádegyházmegyei püspök által történt előzetes bejelentéséről már megemlékeztünk volt. A Bega-csatorna hajózhatóvá tétele érdekében tisztelgett az a monstre-deputáció a kabinet fejénél, s azután Hegedüs, Darányi és Lukács minisztereknél.

A küldöttséget Desseffy Sándor püspök vezette, csatlakoztak hozzá Temes, Torontál és Krassó-Szörény vármegyék főrendjei, országgyűlési képviselői és főispánjai; azután a vármegyék törvényhatóságainak küldöttségei, ipari és gazdasági testületeinek képviselői és a temesvári kereskedelmi és iparkamara küldöttsége.

Desseffy püspök a küldöttség célját ismertető beszéddel nyújtotta át a miniszterelnöknek a Bega-csatorna hajózhatóvá tétele érdekében szerkesztett memorandumot és kérte a mozgalom részére a kormány jóakarátát és támogatását. Egyidejűleg Temesvár város külön kérelmét is előadta a püspök: a város egy vasuti üzletvezetőségnek ott való felállítását kéri.

Szék Kálmán a beszédre válaszul a következő fontos kijelentéseket tette:

A főváros rohamos fejlődésére és felvirágozására nagy szükség volt állami és nemzeti szempontból. Most, mikor Budapest a maga nagyszerűségével már biztos vára a nemzeti erősségnek, elérkezett az ideje annak, hogy az ország hatalmas központja mellett nagy, virágzó vidéki centrumok is letessenek, amelyek vezérszerepre vannak hivatva azon a vidéken, a melyeket dominálnak.

E vidéki centrumoknak legyen az a szerepük, hogy erős kapcsolattal fűzék a vidéket a fővároshoz és így mintegy abroncsul szolgáljanak az ország összes erejének összefoglalásánál.

Hatalmas, virágzó vidéki városok képesek csupán a centrális irányítás iránítására és épen ezért a kormány a legnagyobb készséggel fog minden oly mozgalmat támogatni, a mely módot nyújt arra, hogy a vidéki városok fejlődése most a helyes mederbe tereltesse.

Igen; helyes közgazdasági és kulturális törekvések a legjobb eszközök arra, hogy azon becses elem, melyet a vidéki polgárság nyújt, hathatósabb részt vegyen Magyarország állami, társadalmi és nemzeti munkájából. A vidéki városokban nagy erők vannak összegyűjtve, a melyek helyesen felhasználva rendkívül nagy javára lehetnek az országnak.

Magyarország eddigi közlekedési eszközei fellendítésével kizárólag vasuti ügyét szolgálta. Vasuti hálózatunk kiépítésével itt az idő, hogy most már a vízi utakra és kiterjesszük figyelmünket, s így természetesen, hogy a közel jövőben a csatornákra is rávetjük magunkat. Magától értetődik, hogy költség és időkimélés szempontjából első sorban a már meglevő csatornák hajózhatóvá tétele lesz a jó forgalmi politika feladata.

Végül megígérte a miniszterelnök, hogy a temesvári üzletvezetőség kérdését figyelmébe fogja ajánlani a ressort miniszternek.

A küldöttség erős éljenzéssel fogadta a miniszterelnök nyilatkozatait, a melyek a speciális kérelmen túl, általános gazdaság politikai irányt jeleztek. Érdeklődéssel és reménykedve várjuk ezek után a tetteket. Hisszük, hogy hova-hamarabb elérkeznek és rövid időn sikeres munkálkodásról adhatunk számot.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Kedd: Délután: A peleskei nótárius, bohózat. Este: Napoleon öcsém, bohózat. (Páros bérlet.) Szerda: Házi béke, vigjáték; Vizvári-család felléptével. (Páros bérletszünet.) Csütörtök: Sulamith, opera. (Páratlan bérlet.) Péntek: Mignon, opera. (Páros bérlet.) Szombat: Mignon, opera. (Páratlan bérlet.) Vasárnap: Délután: Vén bakancsos és fia a huszár, népszimű. Este: Udvöske, operette. (Páros bérlet.)

Romeo és Julia.

— Vizvári Mariska felléptével. —

Ha nem tudnám, hogy a szintársulat tagjainak nagyrésze beteg és hogy a műsor összeállítása nagy gondokat okoz, akkor azt kellene hinnem, hogy Romeo és Julia az az alkalmi darab, mely egyaránt jó halottak napjára és farsang utolsó napjára. Az előbbi napra, mert az utolsó felvonásban egy kriptá fordul elő koporsóval, az utóbbi napra pedig azért, mert a második felvonásban álarczosok jelennek meg Capuletti bálján.

De bármi legyen is az indoka a mai darab-kitűzésnek, az sehogysem volt jó, czélszerű és hasznos. Hiába, a farsang utolsó napja nem alkalmas arra, hogy két szerelmes szomorú tragoediáján elmélkedjünk, ilyenkor a vigság után vágyódik mindenki és a színház akkor számít tulajdonképen a körülményekkel, ha a vig hangulatnak ad táplálékot.

Sajnáljuk ezt az időszerűtlenséget különösen azért, mert Vizvári Mariska Juliája nagyobb és figyelmesebb közönséget érdemelt volna. A mai fellépésének különössége abban áll, hogy a fiatal művész először játszotta Julia szerepét, és ez annál is figyelemreméltóbb, mert bő alkalmat nyújtott annak fényes beigazolására, hogy a szív meleg érzelmeinek tolmácsolására nagy képessége és tehetsége. Az alakítási képességhez hozzájárul még elegáns és szép külső megjelenése is, úgy, hogy a hatás, az illúzió teljes volt.

Pethes Romeója előttünk már ösmeretes és ma is kiváló volt. Carolus.

* Vizváriék Aradon. Vizvári Gyula és neje Szigeti Jolán a Nemzeti Színház művészei, kedden este érkeznek Aradra. Az első emeleti nagy páholyból fogják Napoleon öcsém előadását megnézni. Szerdán este játszanak A házi béke kitűnő francia vigjátékban. Ők lesznek az öreg pár, míg fiatal menyegzőket Takácsné és Vizvári Mariska játsza, ki közül vesz bucsut az aradi közönség. Az szerdai előadás előtt a közönségben érezték az érdeklődés. A házi béke bérletszünetben kerül színpadra.

* Ludas Matyi. Ma este a legújabb előadás volt a színházban: farsang másnapi, a népek szánva Ludas Matyi-t adták, összevágó, kerekded előadásban, a melyből főleg Pintér és Mezey Péter váltak ki. A kitűnő előadás dacára a színház csak úgy kongott az ürességtől.

* A színházak reformja. Budapesti tudósítónk sürgönyzi: Keglevich István gróf intendáns ma délután hosszasan konferált Szék Kálmán miniszterelnökkel. A m. kir. Operánál s a Nemzeti Színházban végrehajtandó reformokról tanácskoztak. Hogy mit beszéltek, történt-e valamilyes megállapodás, az ma még titok.

* Az igazgató és a primadonnája. A debreczeni színészélet legérdekesebb híre, hogy Sárosi Paula, tegnap hirtelen megvált a társulattól. Néhány perc alatt történt a gyors elhatározás. Tegnap megjelent Komjáthy János színigazgatónál és megkérdezte tőle:

— Direktur ur! Igaz, hogy a jövő héten Perényi Margit játsza a Gésákban a Rolli-Polli szerepét?

— Igaz! — válaszolt őszintén és határozottan az igazgató.

— És miért játsza Perényi Margit?

— Részben azért, mert nagysád mostanában sokat játszott s nem akartam terhelni, részben pedig azért, mert Perényi Margit már régebben nem szerepelt, látni s hallani óhajtja a közönség.

— Hát — válaszolt Sárosi Paula — akkor tessék tudomásul venni, hogy a mai napon megszűntem tagja lenni az ön társulatának.

Komjáthy, akinek hasonló jelenetek már nagyon fásulttá tették a szívét, nyugodtan és hűdéssel jelentette ki:

— Tudomásul veszem!

— Sárosi Paula, tegnap már tányleg nem lépett fel.

Ujabb osztrák válság.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 26.

Ausztriában kétféle válság van. Egy állandó, soha meg nem szünő, amely esztendőnk nagy sora óta ad kínos gondot első sorban Ferencz József királynak, mint a szláv és német küzdelmek közt szerte-züllő Ausztria császárságának, — a másik az akut válságok sorozata, a melyek mindannyiszor kitörnek, valahányszor a Reichsrathot próbaképen összehívják.

Három ülés után most újra rájött az osztrák kormányzat, hogy Ausztriában még mindig lehetetlen a parlamentáris kormányzás, s a Körber-kabinet, amely a béke legszebb reményeivel kormányzott addig, amíg a Reichsrathot békülés okából össze nem hívatta, a csendes krónikus válságból az akut válság leghevesebb árába jutott.

Nagy bajok vannak odaát és minden

val. Pár nap előtt Budapestre jött a király, hogy márczius végéig itt tartózkodják a magyar székvárosban s ma már úgy fordultak túl a Lajthán a dolgok, hogy szerdán vissza kell utaznia Bécsbe. Körber nem tud boldogulni, az összegubanczoló-dott helyzet kioldásánál megint csak a végső reménységhez fordultak: Ő Felsége személyes közreműködéséhez.

Megkezdődik újra a küzdelem az osztrák alkotmányosság életre galvanizálásaért. Körber nem tud semmit tenni, de nem is tehet immár a király előleges hozzájárulása nélkül. Ezért megy vissza a király Bécsbe ilyen váratlanul hamar.

Ma a Reichsrathban is megkonditották már a parlamentáris lélekharangját. Az elnök reflektált a szombati gyalázatos-ságokra és panaszosan említette, hogy ha ezek a jelenségek hova-tovább állandó karaktert öltenek, a legkomolyabban kétségbe kell esni az osztrák parlamentárisus jövője miatt.

A Reichsrath mai ülése egyébként erős tüntetéseknek nézett elébe. Nagy tömegekben vonultak fel a szociál-demokrata munkások a Reichsrath felé. A bécsvárosi községi választói reform és a földmívelésügyi miniszter nyilatkozatai voltak azok az okok, a melyek a munkásokat tüntetésre izgatták.

Gyalogos és lovasrendőrök nagy számmal vonultak fel a Reichsrathhoz vivő utcákon délután 3/4 3 óra előtt. A Burg-Ringet is teljesen megszállották. A munkások nagy vehemenciával törekedtek a Reichsrath karzataira vezető ajtókat felé. A

rendőrök csak nehezen tudták féken tartani a tömeget. Az összeütközések nem voltak elkerülhetők. A rendőrség többeket elfogott.

Délután három órakor nyitotta meg Fluck dr. elnök az ülést. A szombati botrányok miatt a gyorsirói feljegyzések alapján számos képviselőt rendre utasított utólagosan. Azután legmélyebb sajnálkozását fejezte ki azon, hogy egyes képviselők olyannyira sárba rántják a Reichsrath tisztességét. Ha ezek a jelenetek — ugymond — ismétlődnének, akkor egészen komolyan aggódnia kellene mindenkinek az osztrák parlamentárizmus jövője miatt.

A mai ülés lefolyása egyébként csendesebb volt, s semmi jelentősebb eredménye nincs.

Lindh Marcella.

— A vasárnapi hangverseny. —

Arad, február 26.

Amerikából származott el hozzánk Lindh Marcella, kibem meg van a hazájabelieknek kitünő tulajdonsága, és csak épen az nincs benne, amire jellemzésül rendesen azt szoktuk mondani: „amerikaiás.” Szerény volt és a part-ra szállás első percétől fogva, nem a hírlapok üres tömjénező cikkei, nem a reklám változatos eszközei emelték őt az igazi művészek első sorába, hanem az énekművészet őseréje vitte őt előre és ezért lett Lindh Marcella neve hangzatos az egész kontinensen, ezért részesült királyi udvarok kitüntetéseiben.

A Fehér Kereszt nagytermében vasárnap délután nagy és elegáns közönség gyűlt össze, hogy az igazi és hamisítatlan énekművészetben gyönyörködhessek. Lindh Marcella első énekszámát zajos és szünni nem akaró taps hangzott fel; a lelkesedés minden egyes

szeretetreméltóságával azzal hálált meg, hogy két gyönyörű dallal megtoldotta a műsort.

Lindh Marcella hangja volumenjét illetőleg nem nagy, de végtelenül tisztán csengő, a dal jellegéhez simuló és érzésseljes. Ezek pedig oly tulajdonságok, melyek az énektudás művésztével hatványozva lekötik a hallgató lelkét. A nagy művésznő énektudása, koloraturája pedig oly mérvű, hogy e tekintetben a hangverseny-énekesnők sorában első helyen áll. Bámulatos az a biztonsága, melylyel a hangskálán végig száguldozik és még annál is bámulatosabb az a tisztaság, az a légység, melylyel a madár csicsergéséhez hasonló trilláit hangoztatja.

Műsorába több népdalt vett fel, melyek közül különösen a skót és a francia népdalokkal nagy hatást tudott elérni.

A művésznő mai hangversenyével a szó szoros értelmében meghódította közönségünket, melynek minden valószínűség szerint nem sokára ismét lesz alkalma művészetében gyönyörködhetni. A művésznő ugyanis azon felkérésnek, hogy operában mutatná be énekművészetét, eleget szándékozik tenni és így a legnagyobb valószínűség szerint a jövő hóban mint a Sevillai borbély *Rosinája* fog színpadunkon fellépni.

És ez lesz színházi műsorunknak egy igazán kiemelkedő eseménye.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Kölcsey-egyesület közgyűlése. Vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta a Kölcsey-egyesület rendes évi közgyűlését élénk érdeklődés mellett, Varjassy Árpád elnöki megnyitóját után a tükári és pénztári jelentéseket olvasták fel és vették tudomásul. A tükári jelentést ki-nyomlatják és elküldik a tagoknak. Pekár Ká-

roly indítványára *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi minisztert, *Hieronymus* Károlyt a város képviselőjét és *Fraknoi* Vilmos dr.-t az egyesület disztagiájává választották. *Ortutay* Gyula orsz. képviselő indítványára egy küldöttség megy fel majd a disztagiához az oklevéllel. A lemondó *Rieger* Imre tükár helyét *Pókász* Imrével töltötte be a közgyűlés, a volt tükárt pedig választmányi tagnak tették meg. Végül *Nikolits* Döme indítványára elhatározták, hogy a polgármester jubileumán küldöttségileg fognak megjelenni és a jubilánsnál tisztelegni. A közgyűlésen jelen voltak: Varjassy Árpád kir. tanácsos, tanfelügyelő, elnök, Edvi-Ilés László alelnök, *Rieger* Imre tükár, *Lendvay* Sándor pénztárnok, *Decsy* Géza, *Eckhardt* Ede, dr. *Pozsgay* Lajos, *Boros* Vida, *Takácsy* Ferencz, *Neuman* Adolf, *Almásy* Pál, *Virágh* Lajos, *Kilényi* János, *Haszlinger* Ferencz, *Fényes* Dezső, *Varjassy* József, *Varjassy* Lajos, *Kristyó* János, *Kara* Győző, *Gebhardt* István, *Ábray* Lajos, *Nikolits* Döme, *Pókász* Imre, *Pekár* Károly, *Réthy* Viktor, *Somogyi* Gyula, *Szöllösy* István, *Ortutay* Gyula, *Csik* János, *Kovács* Vincze, *Bokor* Alajos, *Szathmáry* János, *Sztrojin* Lajos stb.

(*) Az Aradi Torna egyesület választmánya f. hó 28-án d. u. 7 és 1/2 órakor a liceumi tornacsarnokban ülést tart, melyre a választmány t. cz. tagjai ezennel meghívotnak. Az egyesület érdekeit érintő fontos kérdések lévén eldöntendők, a választmányi tagok teljes számban való megjelenését kéri az elnökség.

(*) A honvéd-egylet közgyűlése. Vasárnap délután 3 órakor tartotta az aradi 1848—49-iki honvéd-egylet rendes évi közgyűlését. A jelentések után tisztújításra került a sor. Az egylet vezetősége a régi maradt, csak a választmány alakult másképen. *Szj* Sándor, *Peresz* Ede, *Házy* Sámuel, *Duzsek* István és *Goldmann* Dávid lettek választmányi tagok.

(*) Az aradi kereskedők köre márczius hó 4-iken délután 3 órakor tartja évi közgyűlését a következő sorrenddel: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az évi jelentés előterjesztése. 3. A számvizsgáló bizottság jelentése és a felmentvények megadása. 4. Általános tisztújítás. 5. Netáni indítványok.

Csillag Teréz a Vigszínházban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 26.

Jászai Mari után *Csillag* Teréz.

Hogy is mondotta *Herczeg* Ferencz mi-nap a képviselőházban: az intendáns jogával élt — mert az ő joga korlátlan a Nemzetinél — az intendánsnak igaza volt, de ötször legyen igy igaza, a Nemzeti színház tönkre megy.

Keglevich gróf a második igazságnál tart immár megkezdett utján. *Jászai* Mari után *Csillag* Terézt üzi a Vigszínház karjaiba. Hogy ezek ölelő karok, az könnyen érthető. Hogy *Szécsi* Ferencz már ajánlatot tett *Csillagnak*, hogy mostani fizetésével azonnal szerződtesse meg a birságot is megfizeti érte az azonnal való távozással elkövetett szerződés szegésért — az szinte természetes.

A Nemzeti színház erői igy költöznek át lassan a Vigszínházba, hagyományai, tekintélye nagysága rég halott, a Nemzeti színház nem marad lassan több a *Kerepesi*-uti bérpalotánál. Bizony igazuk van, a kik ezt is akarják hagyni, vagy lerombolni, s új házót vinni a színházat. Lassacskán jobb nem is emlékezni arra, hogy volt nekünk valaha egy igazán nemzeti színházunk.

... *Jászai* után *Csillag*. Természetesen ismét a pénz. *Keglevich* megint takarékoskodik. És pedig egy kicsit megalázó módon takarékoskodik.

Az intendáns és a művésznő között a differenciák nem mai keletűek már, de most annyira kiélesedtek, hogy törésre kerül a dolog közöttük. *Csillag* Teréz a helyzetet a következőkben ismertette egy hírlapíró előtt ma:

— Egyelőre nem tudok többet mondani

önnek, mint a mit napok óta mondok barátainak. *Hogy ha tény lesz, hogy fizetésemből, akár csak öt forintot is levon a nemzeti színház vezetősége, akkor rögtön felmondok és elmegyek a színházról, még ha az Urániába is kellene mennem felolvasónak.*

Egyelőre azonban nem vagyok erre rászorulva, mert Szécsi Ferencz, a Vigszínház igazgatója a napokban felkeresett — mellékesen megjegyezve, ő mondotta meg nekem, hogy biztos forrásból tudja, hogy fizetésemet redukálni akarják — és jelenlegi fizetésem mellett szerződést ajánlott a Vigszínháznál. Sőt miután szerződése deczemberig a Nemzetihez köt, késznek nyilatkozott a bánatpénzt is megfizetni szerződés szegése miatt. *Tíz napi gondolkozási időt kértem.* Ez alatt meg fogom tudni, mi az intendáns szándéka. Ha csakugyan redukálni akarja a fizetésemet, feltétlenül megyek.

Igy a művész. Hogy a helyzet tisztán érthető legyen, annyit teszünk még csak hozzá, hogy Csillagnak 9000 forint fizetése van és 1000 forint ruhaátalánya. Most az intendáns 5500 forintos szerződést akar neki adni.

Hir szerint, ha Keglevich szakításra viszi a dolgot s Csillag a Vigszínházhoz megy, *Lánczy* Ilikát szerződtetik vissza a Nemzetihez.

A regruta gyilkossága.

— Esküdtszéki tárgyalás. —

Arad, február 26.

Ujra emberölési-ügy szerepelt az aradi esküdtszék előtt, mely *Fábián* Lajos elnöklelte alatt, ma tartotta ötödik végtárgyalását.

A vádlott *Tóth* István zimándközi legény volt, ki a falubeli regruták mulatságán nagy verekedésbe gabalyodott s olyan formán került ki belőle, hogy elverték. Később az udvaron beszélgetett egy *Kutasi* Mari nevű leánnyal, mikor egyszerre észreveszi, hogy feléje közeledik *Kis* István, egyike azon legényeknek, kik az előbb megverték. Állítása szerint *Kis* felémelt ököllel tartott hozzá, mire ő kést rántott és azzal támadóját mellbe döfte. A szurás szívében találta *Kist*, ki azonnal meghalt.

A mai végtárgyalás folyamán *Tóth* beismerte tettét, azzal, hogy azt önvédelemből követte el. A tanúk is ilyen formán vallottak, úgy, hogy *Lehrmann* Viktor alügyész a szándékos emberölés vádját a tárgyalás folyamán visszavonva, halált okozó súlyos testi sértés címén emelt vádat *Tóth* ellen.

A bizonyítási eljárás befejeztetvén, az esküdtek elé arra nézve tétetett kérdés, hogy a vádlott bűnös-e a halált okozó súlyos testi sértés büntetésében, s hogy erős felindulásában követte-e el ezt s fennforog-e a jogos önvédelem esete?

Mittler Izidor dr. védő kéri, hogy a jogos önvédelemnek adjanak helyt s mentsek fel a vádlottat.

Lehrmann Viktor alügyész vádbeszéde jóleső hangulatot keltett a teremben az emberieségénél fogva, mely annál inkább tetszésre talált a teremben, mert éppen a vádló asztala felől hangzott el. A vádlottat különben erős felindulásban elkövetett, halált okozó, súlyos testi sértés büntetéseért kéri megbüntetni jogi érvekre támaszkodó s a jogos önvédelmet ügyesen czáfoló beszéde folyamán.

Az esküdtek az erős felindulásnak helyt adva, halált okozó súlyos testi sértés büntetésében találták bűnösnek *Tóthot*, kire a büntetőtanács a czímen *egy és fél évi börtön* büntetést szabott.

A védő semmiségi panaszt adott be az ítélet ellen. *Tóthot* egyelőre szabadlábra helyezték. A tárgyalás ezzel esti fei kilencz órakor véget ért.

Tréfás zeneestély.

— A filharmonikusok mulatsága. —

Arad, február 26

Az öreg klasszikusoknak nem hoztak ma áldozatot a Fehér Kereszt nagy termében, de — annál többet nevettek. Es bizony a mostani szecsessziósan unott világban talán még a klasszikusoknál is többet ér, ha az ember jól kikaczaghatja magát, még pedig úgy igazában, őszintén, mint ez a filharmóniai egyesület mai tréfás estélyén történt. A tréfa nem csak a programban előírva szerepelt, hanem valójában ott volt minden számban, mely a publikum elé került. A közönség nagy számmal gyűlt össze erre az alkalomra s teljességgel megtöltötte a hatalmas termet.

Az előadók a terem egyik végében felállított színpadon léptek fel, hol is a *kinai nyitány* kezdődött az estély. A nyitány, melyet, a program szerint, az öngyilkos *kinai* császár európai körutrá indult zenekara adott elő, exotikusan kacagató dolog volt. A negyven zenesz, hölgyek és urak, *kinai* jelmezben ültek ott s ha furcsák voltak maguk, furcsább volt a hangszerük: nagy dob, csörgő, fa-czimbalom, s hasonlók. A karmester *Szegő* Sándor volt, ki hatalmas bunkóval dirigálta tarka bandáját. Ő komponálta különben az eredeti zenét is. Részt vettek a *kinai* zenekarban.

Basch Ida, *Sághy* Emilia, *Seywarth* Irma, *Scherhag* Ernőné, *Schreyer* Heriette, *Schreyer* Paula, *Szegő* Sándorné, urhölgyek és *Doka* Miklós, *Glück* Jenő, *Goldzieher* Márton, *Holtzer* József, *Kohn* Ferencz, *Kadelburg* Ede, *Kell* József, *Kell* Rezső, *Mayer* Ede, *Mütermüller* József, *Persa* Péter, *Pianezze* József, *Purcsi* János, *Ráskai* Miksa, *Róth* Jenő, *Salgó* Miksa, *Schattlesz* József, *Scherhag* Ernő, *Schreyer* Harry, *Sperber* Frigyes, *Spitz* Sándor, *Somló* Armin dr., *Szilágyi* Gyula, *Tones* Ferencz, *Unger* Mór, *Vajda* Zsigmond, *Vas* Sándor dr., *Ifj. Vas* Sándor, *Velcsöv* Géza, *Wiener* Gyula dr., *Zinner* Beia urak.

Következett *Mónika*, a világ legnagyobb csoda-gyereke. Ez a *Mónika*, kit különben *Dienzl* Oszkár ismert fővárosi zongoraművész személyesített, tényleg csoda-gyerek volt. Kacagatóan mutatta be, hogy egy-egy zenedarabot, hogy komponált volna meg *Kontí*, *Mascagni*, *Meyerbeer* vagy *Wagner*. Mikor a zajos *Wagneri* muzsikára került a sor, segélyére jött *Szegő* Sándor s ketten verték a zongorát. Jól mulatott a közönség az ügyes dolgokon, mikor egy-egy híres zeneszerzőre ismert *Dienzl* játékában.

Harmadik szám egy *néger kvártett* volt, melyet 3 néger: *Mager* Ede, *Scherhag* Ernő, *Szegő* Sándor és egy cseh: *Sperber* Frigyes adtak elő. Ez a kvártett sem tévesztette el hatását, mely a közönség zajos tapsaiban nyilvánult.

Utiruhás, bördös urak siettek most keresztül a színpadon, magukkal hozva a most érkező *Kubelakel* *Jau-t*. Majd néhány perc múlva meg is jelent a művész, családiaság hasonló *Kubelik*-hajjal s mint ahogy néhány hét előtt a fiatal cseh muzsikussal tette, olyan szerényen hajlott meg a közönség előtt. A zongoránál, mint kísérője *Schreyer* Harry foglalt helyet. Azután vonójához nyult a művész és olyan diszkrétan, abban a speciális *Kubelik* stílusban játszott, hogy a közönség nem jött ki a kacagásból. A nagyhaju hegedűs *Ráskai* Miksa volt, kinek hegedűje, mintha egész zenekar játszana, úgy szólott, lévén a dolognak a rejtélye, hogy ő nem is muzsikált különben, hanem csak végtelenül ügyesen maszkirozta a dolgot, míg a függöny mögött több hegedűs csinálta a *Kubelik* mesterségét.

Somló Armin *fuvola-hangversenye* jött sorra, olyan formán, hogy egy monológ keretében foly-

ton a fuvoláján — akar játszani, de újra, meg újra valami jut az eszébe s azt elmondja. Azután vége a monológnak s a fuvola egyetlen hangot sem adott. Természetes, hogy nagyon tetszett ez a hangtalan hangverseny a közönségnek. A néma fuvolát *Szilágyi* Gyula kísérte zongorán.

A *nevelő* című zene-oktatási parodiában újra *Dienzl* Oszkár mutatta be végtelen ügyességét, a *nevelő* szerepét játszó *Szegő* Sándorral együtt.

A legjobban tetszett azonban a *quadalquiviri rém-éj* című romantikus zenei gyilkosság, melynek főszereplője *Ráskai* Miksa, mint olasz énekes *stagione* valósággal exczellált a zenehumorban. Méltó partnere volt *Basch* Ida urhölgy, kinek még a sok móka között is érvényre jutott kiválóan szép alt hangja, *Wiener* Gyula dr. mint kegyetlen férj volt borzasztóan bős, *Schreyer* Harry pedig, a darabba beléavatkozó, *Kontí*-maszkos zongora-kísérő igen mulatságos. Sokat nevettek *Sperber* Frigyesen, ki a tenger fölé emelkedő holdat ábrázolta egy kézi lámpa segélyével.

Hogy a műsor teljes legyen, végül a mucsai filharmónikusok *Weber* F.-moll zongora-versenye következett. Ebben a *Borsszemjankó* alakjai ültek a kották elé a *Tojás* *Dánielt* ábrázoló *Szegő* Sándor dirigálása mellett. A hangversenyük közepén érkezett meg a *Mucsán* várt zongoraművész (*Dienzl* Oszkár), kivel azután együtt borzasztó dolgokat műveltek.

Ezzel véget ért a műsor, melylyel kapcsolatban megemlékezünk arról az ügyes, humoros alkalmi füzetéről, melynek ötletes szerkesztője *Ráskai* Miksa volt. A füzet kitűnő vezérversét „*Transzváli távirat a tréfás estélyről*” címen *Ferencz* *Rezső* bíráltató írta.

A hangverseny után *Lánczy* várta be az estélyt.

Zongoristák: *Abrasi* Pálné, *Asszel* Józsefné, *Bayer* *Bettelmán* Ida, *Bajcsí* *Árpádné*, *Basch* *Nándorné*, *Dr. Bedeusz* *Károlyné*, *Böhm* *Adolfné*, *Bauer* *Emilné*, *özv. Darányi* *Jánosné*, *Déri* *Jennőné*, *Deutsch* *Arthurné*, *Eles* *Arminné*, *Fábián* *Lászlóné*, *dr. Fleischer* *Samuné*, *Frank* *Fidélné*, *Fenyves* *Ignáczné*, *Funkelstein* *Józsefné*, *Fodor* *Zsigmondné*, *Gebhart* *Istvánné*, *Grossman* *Jakabné*, *Grósz* *Miksané*, *Glück* *Károlyné*, *Geller* *Izidorné*, *Hab* *Fréger* *Györgyné*, *Herzl* *Bernátné*, *özv. Hudecz* *Ferenczné*, *Hacker* *Manoné*, *Jakabffy* *Zoltánné*, *Jellinek* *Józsefné*, *Keller* *Gyuláné*, *Kohn* *Józsefné*, *Klein* *Sándorné*, *Kohn* *Lajosné* (*Déva*), *Letzter* *Jánosné*, *Lényi* *Sándorné*, *Lócs* *Rezsőné*, *Le* *Rezsőné*, *Lévai* *Adolfné*, *Lamberger* *Lajosné*, *Lichtenberg* *Hermanné*, *Lilienberg* *Sándorné*, *Muskát* *Miksané*, *bárá Metzger* *Gyuláné*, *May* *Jánosné*, *Mayer* *Miksané*, *Mütermüller* *Józsefné*, *Neumann* *Dánielné*, *Neumann* *Hermanné*, *özv. Orbán* *Lászlóné*, *Perger* *Jánosné*, *Persa* *Péterné*, *Pohl* *Ödönne*, *Pick* *Ernőné*, *Paykert* *Henrikné*, *Révész* *Adolfné*, *Ring* *Bélané*, *Ring* *Zsigmondné*, *Robitsek* *Samuné*, *Rosenberg* *Károlyné*, *Rosenfeld* *Henrikné*, *Rosenblüch* *Mórné*, *Schreyer* *Harryné*, *özv. Schreyer* *Nanette*, *Szöllösi* *Istvánné*, *Scherhag* *Ernőné*, *Scherhag* *Henrikné*, *Szegő* *Sándorné*, *Szilágyi* *Gyuláné*, *dr. Singer* *Jánosné*, *Simon* *Karola*, *Szelle* *Józsefné*, *dr. Schreiber* *Vilmosné*, *Solymosán* *Illésné*, *Schreier* *Henrikné*, *Steiner* *Ferenczné*, *Stern* *Lajosné*, *Szécsényi* *Adolfné*, *Sonnenfeld* *Károlyné*, *özv. Sándor* *Jakabné*, *Steiner* *Józsefné*, *Schenk* *Samuné*, *Somogyi* *Gyuláné*, *Tulipán* *Sándorné*, *dr. Tolnai* *Jánosné*, *dr. Treytler* *Andorné*, *Tenner* *Józsefné*, *Vajda* *Lajosné*, *Vincze* *Miklós*, *dr. Vas* *Sándorné*, *Wadowszky* *Gusztávné*, *Weisz* *Márkusné*, *Walder* *N.-né*, *Weisz* *Sándorné*, *dr. Wiener* *Gyuláné*, *Wallfisch* *Arminné*, *Weil* *Józsefné*, *Zeiner* *Miksané*.

Leányok: *Abarbanell* *Ida*, *Bach* *Esztí* és *Judit*, *Basch* *Ida* és *Istvánka*, *Csurgai* *Adél*, *Domány* *Milli*, *Deutsch* *Elza*, *Eibesütz* *Leóna*, *Fábián* *Margit*, *Fleischer* *Ilna*, *Grossmann* *Hermína*, *Hönich* *Aurélia*, *Iritz* *Aranka*, *Iritz* *Ella*, *Jancsovcics* *Margit*, *Keller* *Janka*, *Kutányi*

Juliska, Löffler nőv., Leopold Edit, Rédei Szidi, Reinitz Anna, Reiner Kamilla, Spitzer Ida, Seywarth Irma, Steinitzer Jenni, Schreyer Paula és Harriette, Scheer Eszti, Székely Anna. Singer Paula, Schenk Jolán, Schattelesz nőv., Sággy Miczi, Scherhag Hermina, Tanffy Mária, Tones Lujza, Tenner Irén, Vajda Olga, Vas Anna, Verbos nőv., Vincze Margit, Vajda Margit, Walder Helén, Weisz Ella, Werner Mariska, Weisz Adél (Almás-Alcsil), Woltitzky Mariska (Nagy-Kikinda.)

HIREK.

— **Az udvar Budapesten.** Ő Felsője szerdán este visszautazik Bécsbe. Ma délelőtt 11 órakor a király mostani itt tartózkodása alatt utoljára adott általános kihallgatást, melyen többek közt fogadta *Bilinsky* lovag bankormányzót, *Hieronymi* Károlyt, *Bohus* Zsigmond báró főrendiházi tagot, *Metianu* János (metropolitát), *Hunyady* József grófot stb. Délután 6 órakor a királyi várakban 28 terítékű udvari ebéd volt. Ő Felsője *Csáky* Albin grófné és *Kemény* Kálmán bárónő között, *Mária Valéria* főhercegnő pedig *Lobkowitz* herceg hadtestparancsnok és *Lichtenstein* herceg első főudvarmester között foglalt helyet. Az udvari ebéden részt vettek továbbá: *Csáky* Albin gróf, *Kemény* Kálmán báró, *Széchenyi* Imre gróf és neje, *Károlyi* István gróf és neje, *Radvánszky* Géza báró és neje, *Wenckheim* Frigyes gróf és neje, *Vécsey-Desseuffy* báróné, *Vécsey* bárónő udvarhölgy, *Bánffy* Dezső báró, *Zichy* Ferencz gróf, *Montenuovo* herceg, második főudvarmester, *Paar* és *Bolfras* főhadsegédek, *Apponyi* gróf udvari marsall, *Schiessl* kabinetigazgató, *Pillák* szárnysegéd, *König* udvari tanácsos, *Lederer* báró százados. Ezenkívül 11 terítékű marschall-tábla is volt. Ő Felsője május hó elején valószínűleg újból hosszabb

főhercegnő, aki ma csendes misét hallgatott, holnap reggel elutazik a fővárosból.

— **A trónörökös házassága.** Lépten-nyomon czáfolata érkezik annak a hirnek, hogy *Ferencz Ferdinánd* trónörökös morganatikus házasságot kötött volna *Chotek* Zsófia grófnővel. Ma a félhivatalos *Bud. Tud.* is beáll a czáfolók sorába s az alábbi kommunikét küldi szét a lapoknak a szélrózsa minden irányában:

A *Pressburger Presse* nyomán több hazai lap azt a hirt hozta, hogy *Ferencz Ferdinánd* főherceg esküvője megtörtént. A legilletékesebb helyről vett információink szerint ez a hír teljesen valótlan és egy szava sem igaz.

— **Püspöki tanácskozás.** *Vaszary* Kolos bíboros hercegprimás budavári palotájában a jövő szombaton, márczius 3-án délelőtt 10 órakor püspöki tanácskozás lesz. A meghívókat már szétküldték a püspöki kar tagjainak.

— **Lobkowitz herceg esküvője.** *Lobkowitz* Rudolf herceg, tábornagy, budapesti hadtestparancsnok és főrendiházi tag, ma tartotta esküvőjét a budavári helyőrségi templomban néhai báró *Eldelsheim-Gyulai* Lipót tábornagy, előbbi hadtestparancsnok özvegyével, *Kronau* Friderika asszonnyal. Az esküvő iránt rendkívül nagy volt az érdeklődés. A helyőrségi templom környékén, valamint a hadtestparancsnok uri-utcai palotája előtt tömérdek kíváncsi közönség gyűlt össze. A templomba azonban nem juthatott be senki, mert a hadtestparancsnok rendeletére az egyetlen bejárat a rendőrség elzárta. Az esküvő tizenegy órára volt kitűzve, de tényleg egy fél órával előbb történt meg. Fél tizenegykor jelent meg a templomban a jegyes-pár. *Lobkowitz* herceg tábornagyi díszben, menyasszonya szürke selyem utczi ruhában. Kiseretükben csupán a két házassági tanu jött: *Koller* Viktor ezredes, vezér-

kari főnök és *Szirmai* Sándor gróf huszárkapitány. Mind a két tanu állandóan *Lobkowitz* herceg közvetlen környezetében van, mint hadsegéd, illetőleg szárnysegéd. A templomban a jegyes-páron és tanuin kívül csak a papok voltak jelen. A szertartást *Ványa* Ferencz táborigazgató, budapesti katonai plébános végezte, *Várady* Géza és *Biza* Lajos táborigazgatók közreműködésével. Szertartás után az új házaspár hazatért a hadtestparancsnok uri-utcai palotájába. Az egyházi szertartást megelőzőleg délelőtt tíz órakor a jegyes-pár tanuival együtt megjelent a budai vígadó épületében levő anyakönyvi hivatalban. *Márkus* Imre anyakönyvvezető a szokásos formások közt adta össze az új párt s rövid üdvözlő beszédét a hadtestparancsnok mély megindulással hallgatta és köszönte meg. A házassági anyakönyv adatai szerint a vőlegény 1840. augusztus 26-án és a menyasszony 1841. márczius 7-én született. Az új házaspárnál a nap folyamán az arisztokrácia számos tagja és a közéletnek sok kitünősége tiszteletet.

— **Bismark fia — kancellár.** Berlinben, mint nekünk táviratozzák, az a hír terjedt el, hogy az agg *Hohenlohe* kancellár megváltik állásától. Utóda, hir szerint, *Bismark* Herbert, az elhunyt *Bismark* herceg fia lesz.

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte *Heinrich* Sándort, az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár kiváló vezérigazgatóját. Mint őszinte részvétellel értesülünk, tegnap délben édesanyja Debreczenben elhunyt. A gyászhir városzerte igaz részvételt kelt. *Heinrich* Sándor ma reggel Debreczenbe utazott, hogy édes anyja temetésén részt vehessen.

— **A kilenczven éves pápa.** *XIII. Leo* pápa márczius hó 2-án kilenczven éves lesz. A Vatikánban nagy ünneppel készülnek erre a nevezetes születésnapra.

— **Cecil Rhodes ülésezik.** *Cecil Rhodes*, az angol-bur máború egyik legkiválóbb hadvezére leg színtén beszorították *Kimberley*-be, hol a derek ur, ha lelki furdalást nem is, de nagy testi sanyaruságot állott ki a soká szorongatott éhhalálnak elébe néző gyémántvárosban. Most, hogy *Kimberley* a burok jóvoltából felszabadult *Cecil Rhodes* fellelékezett s legelső dolga az volt, hogy közgyűlésre hívta össze az elnökele alatt álló *De Beers* bányatársaságot. Az ülésen konstatálták, hogy a gyémántbánya jobban jövedelmezett tavaly, mint az előző évben, mert a tiszta haszon felülhaladja a kétmillió frtot. S *Rhodes Cecil* nyugodtan leszedeste a részvényekről a kuponokat, mert hát mostanság még a *Grikva*-földön is ez a legfontosabb teendő. Lám, lám, *Rhodes Cecil* még mindig a régi, az óvatos üzletember.

— **Vidéki városok.** Aki a nagyobb vidéki városok lapjait olvassa s így tájékozva van az összes vidéki városok viszonyairól, bizonyára tudni fogja, hogy nemcsak *Aradon*, de másutt is panaszkodnak a lakásviszonyok miatt. A *Kassán* megjelenő *Felsőmagyarország* vezércikkben foglalkozik a kassai lakásviszonyokról s azt mondja, hogy *Kassán* oly drágák a lakások, hogy maholnap a fővárost is lefőzik drágaság dolgában, holott a főváros előnyeitől messze maradnak. *Kassán* a legtöbb közteher a házakra nehezül. Hát bizony így vagyunk mi *aradiak* is, — vagy talán még *Kassánál* is különben.

— **A nyári színház páholy-berendezése** ügyében hozott törvényhatósági határozatot a belügyminiszter ma érkezett leiratában jóváhagyta.

— **Menekülés az antiszemitizmus elől.** A Bécsben dühöngő antiszemitizmus már több ottani zsidó lakost birt reá, hogy más hazát menjen keresni, ahol a boldogulás könnyebb, az életmód nyugalmasabb. A budai hadtestparancsnokság előtt most folynak az egy éves önkéntesi jog megszerzésére kvalifikáló vizsgák és a jelentkező ifjak között, az idén először, Ausztriából is jelentkezték fiatal emberek, hogy

tanulmányaikról számot adjanak. Tizenhat bécszi zsidó ifju vett részt a vizsgálatokon, akik erre a kérdésre, miért nem vizsgáztak Bécsben, így feleltek:

— Bécsben olyan nagy most az antiszemitizmus, hogy zsidó ember semmi téren sem boldogulhat. Biztosan tudjuk, ha ott jelentkeztünk volna vizsgára, akármennyire el is készültünk, mégis elbuktattak volna bennünket. Tudjuk, hogy Budapesten nem uralkodik zsidógyűlölet, ezért jöttünk a magyar fővárosba.

A bécsi ifjak már mind levizsgáztak, fele eredménytel.

— **Bur-láz.** A mióta a dél-afrikai harcztéren kissé fordult a koczká s az angolok szorongatják burokat, különösen pedig a mióta *Cronje* tábornok leonidási halálmegevetéssel harcol a tulerő ellen az aradi közönség lázasabban érdeklődik a transzváli háboru eseményei iránt. Napok óta egyre csilingel a szerkesztőségi telefon s a kérdézőkódások nek vége-hossza nincs.

— **Mi hir a harcztérről?** — ez a stereoty kérdés.

A vidékről is egyre telefonon tudakozódnak nálunk. — Mivel ma nem volt lap, egyik közönséges azzal a kérdéssel fordult hozzánk, mondanánk meg, mi van *Cronjéval*, kaptunk-e már sürgönyt, mert ők képtelenek a nagy izgalomtól várni. A bur-láz egyik legérdekesebb jelenségének hírére Debreczenből kapjuk, a derek czivisek tántorithatatlannal meg vannak győződve arról, hogy *Joubert* közelébb alaposan el fogja lazsnakolni az angolokat. A *Joubert* iránt való rajongó vonzódásnak azzal adtak kifejezést, hogy a múlt héten négy újszülött debreczeni kis polgárt kereszteltek meg a vitéz bu generalissimus tiszteletére *Pieter*-nek, a minnek *Joubert Pieter* bizonyára nagyon fog örülni. Jó, hogy mindjárt keresztapának is meg nem hívták.

— **A főmérnök fegyelmi ügye.** *Doránszky* Károly maki városi főmérnök fegyelmi ügyében a belügyminiszter is döntött s most, ma ez az ügy lekerül a napirendről. A miniszter az elsőfoku ítéletet hagyta jóvá, a mely szerint a főmérnök 200 forint pénzbüntetést fizet s állásába azonnal visszahelyezendő.

— **Adótiszti kinevezés.** A m. kir. pénzügy miniszter *Hartmann* Salamon *buttyáni* adóhivatali gyakornokot a zombori m. kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű adótisztülé kinevezte.

— **A legújabb katonai affér.** Csinos kis katonai botrányt jelentenek *Kassáról*. E hó 22-én este színházi előadás után az *Andrássy-kávéhá* egy asztala körül ültek kassai hírlapírók és színészek s irodalmi kérdésekről beszélgettek. Persze, szóba került a magyar drámairodalom szomorú állapota. *Fényes* Samu dr., a „*Kassai Ujság*” szerkesztője annak a nézetének adta kifejezést, hogy magyar társadalmi drámát azért nem lehet írni, mert nincs magyar társadalmi élet, kasztok vannak, melyek egymástól merően elzárkóznak, például a katonaság belső életét egyáltalában nem ismerjük. Mikor e szavakat mondta, a szomszéd asztalnál ülő katonatisztek közül felkelt *Korláth* főhadnagy s az asztalhoz lépve ráivallt a társaságra:

— Megtiltom maguknak, hogy e tárgyról beszéljenek!

Természetesen heves szóváltás fejlődött a társaság visszautasította a beavatkozást s a mordort, melyen ez történt, a főhadnagy egyre több hangon beszélt s már-már véres botrány lett volna a dologból, mikor többen közbelétek s az ügyet a lovagiasság útjára terelték. Főhadnagyot többen provokálták az asztaltól társaság tagjai közül.

— **Meglopott állomásfőnök.** *Jukl* Károly ó-paulisi vasuti állomás elöljáró kellemtelen meglepetésre ébredt tegnap reggel *Midd* arany-ékszerait a szekrényből előakarta szedni azoknak hűlt helyét találta. Rögtön jelentést tett az elöljáróságnak és a csendőrségnek.

elyek keresik az ismeretlen tettest. A gyanú állomási előjáró szolgálja ellen irányul, aki azonban tagadja a lopás elkövetését. Az ellopott tárgyak a következők: egy gyémánt gyűrű 50 korona, egy női aranylánc 50 korona s ezeken kívül még több apró ékszer, összesen 8 korona értékben.

— **Tanulók kirándulása.** Az újszent annai polgári fiúiskola növendékeinek egyrésze ma Szabó Béla, Bérczy Lajos és Szántó Péter tantesületi gond vezetésével megtekintette Aradon a Neumann-féle szeszgyárat és a szabadságharczi ereklyeműzeumot.

— **Marólug az utcán.** Mohai Sándor huzonhat esztendő budapesti születésű üveges egéd úgy találta, hogy már eleget élt. Ami után jöhet, az csak rosszabb lehet annál, mi eddig volt. Megívott tehát négy krajczár szóda-oldatot. Aztán kiment a friss legegőre. Az utcán összesett és bevitték a kapitánysághoz. Innen pedig a mentők a Rókusba szállították a haldokló embert.

— **Gyilkosság kenyéririgységből.** Egy szelény napszámos embert lőtt agyon ma reggel Budapesten a lakótársa: egy másik munkásember. Megölte, mert szorgalmasabb volt, meggyilkolta, mert többet keresett. *Orbanics* Ferencnek hívják a gyilkost; *Ducsek* János az áldozat neve. Jó ideje együtt lakott a két munkás. Szorgalmasan dolgozott eleinte egyik is másik is és barátságosan megfértek egymás mellett. Hanem *Orbanics* nagyon szerette az italt, annyira szerette, hogy még a kötelességeit is elmulasztotta érte. Dologkerülővé lett. Ez idézte elő az első meghasonlítást a két ember között. Mert *Ducsek* ezután is szorgalmasan eljárógatott a munkába, keresett is szépen; ez fájt *Orbanics*nek, ezért lett gyilkos. Meg akart szabadulni a lakótársától minden áron. Ma reggel aztán agyonlőtte. Még ágyban volt, még aludt *Ducsek*, mikor rásütötte a fegyvert. A szerencsétlen ember *jajszó nélkül halt meg.* A szívéen ütött rést a gyilkos golyó. A gyilkos ellenszegülés nélkül követte a rendőrt föl a várba *Szirmay* Andor kerületi kapitány elé, aki kihallgatta. Azután átadták a vizsgálóbíróknak.

— **Pénztárnok-választás.** *Garba* község pénztárosa állásáról leköszönt. Helyébe tegnap *Dányi* János szolgabíró elnökle alatt 24 szótöbbséggel *Bunás* Márton választották meg.

— **Elveszett gyűrű.** *Buday* Ida próbabálján egy gyémántköves, aranygyűrűt elveszett. A megtaláló kéri, hogy illő jutalom fejében, vagy az *Andrássy-téri* Rozmanith-üzletbe, vagy a rendőrségre vigye.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Február 27. Ronacher-estély a várbeli tisztí kasszinóban 1/9 órákor.

Márczius 3. A mérnök- és építész-egylet táncmulatsága (Központi szálló). — Táncestély Pécskán (Hellerzálloda.)

Márczius 5. Az aradi cigányzenészek táncvigalma (Kass-vendéglő.)

Márczius 10. A kisjenő-erdőhegyi kasszinó működő zeneestélye.

(=) **Az újszentannai polgári kör** február 24-ikén *Demkó* István vendéglős kistermében az első pankotai cigányzenekar közreműködése mellett saját könyvtára javára zártkörű táncvigalmat rendezett, mely igen látogatott volt s reggelig tartott. Jelen voltak:

Asszonyok: *Izrael* Ferenczné, *Zorád* Jánosné, *Böhm* Mórné, *Schwarz* Márkné, *Gerdanovics* Györgyné, *Martin* Miklósné, *Gantner* Károlyné, *Zimmermann* Károlyné, *Zimmermann* Antalné, *Stieger* Ferenczné, *Oster* Jánosné, *Szentes* Antalné, *Kreitler* Ferenczné, *Rauchbauer* Ferenczné, *Csutor* Pálné.

Leányok: *Kreitler* Róza, *Böhm* Rezsín, *Schwarz* név., *Gerdanovits* Gábi, *Hirsch* Mariska, *Rauchbauer*

Mari, *Zimmermann* *Mari*, *Gantner* *Paula*, *Kling* *Hedvig*, *Kis* *Etelka*, *Havalecz* *Vilma*, *Totterer* *Anna*, *Martin* név., *Stieger* *Mari*, *Szentes* *Mariska*, *Martin* *Mariska*.

TÖRVENYKEZÉS.

§ **Esküdtszéki tárgyalás.** E hó 28-án *Fericsán* György radnai lakos ügyében tart végtárgyalást az esküdtszék. *Fericsán* szándékos emberölés büntetével van vádolva.

§ **Báli affér.** Budapesten a múlt évi athleta bálón történt, hogy *Boleman* Aladár mérnök összeszóvalkozott a táncsteremben egy táncossal. Rövid, de heves szóharcz után többek közbelépésére az ügyből nagyobb botrány nem lett. Mikor már elsimultak a szóváltás okozta izgalmak, *Krause* Jenő tartalékos hadnagy megbízotti minőségben kereste a teremben *Bolemant*, de nem találta. Másnap a *Boleman* által bementett lakásra ment, de *Bolemant* itt sem találta. Végre is hírlapi uton szólította fel *Bolemant*, hogy jelentkezék s ügyét rendezze. Erre a hírlapi nyilatkozatra *Boleman* jelentkezett is s a provokáló nyilatkozat miatt sértéssel illette *Krauset*, aki erre kihivatta. Április 12-én verekedtek meg a felek az *Arlov-féle* vívóteremben s ez alkalommal *Boleman* karján súlyosan megsebesült, úgy, hogy 6 hétig tartott a gyógyulása. A budapesti büntető törvényszék párvialdal vétsége miatt ma vonta felelősségre a viaskodó feleket. A tárgyaláson *Haupt* bíró elnökölt, a vádat dr. *Polgár* alügyész képviselte. A rövid bizonyítási eljárás befejezése után a törvényszék *Krauset* 12 napi, *Bolemant* pedig 6 napi államfogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

Az első tíz év.

— Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár közgyűlése. —
Arad, február 26.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár vasárnap tartotta rendes évi közgyűlését, melynek bizonyos ünnepélyességet adott, hogy ez alkalommal *tizedszer* lépett az igazgatóság és választmány a részvényesek elé, hogy évi jelentését előterjessze és a lefolyt esztendő eredményéről beszámolót tartson. Aránylag nem hosszú idő egy társulat életében a tíz év — mint *Heinrich* Sándor vezérigazgató mondta beszámolójában — de annál nagyobb fontosságú, sokkal jelentőségtelesebb horderejű az első tíz év, mely hivatva van egy társulat életképességét próbára tenni, annak fejlődését eszközölni, alapját megvetni és megszilárdítani.

Ha visszatekint az intézet ezen tíz évi működésére, a teljesített kötelességérzet megnyugtató öntudatával mondhatja, hogy az alapítók céljait soha szem elől nem tévesztve, a részvényesek valódi érdekeinek figyelembe vétele mellett, a közgazdasági érdekek ápolásáról meg nem feledkezve, az első tíz év sikeres s a jövőre való megnyugtató eredménnyel zárult.

A tíz évi működés eredményéről tesznek bizonyosságot a szám adatok, melyek szerint az 1889-ben 200,000 frttal alakult intézet alaptőkéjét ma 1.000,000 forintra emelték, továbbá, hogy 586,821 frt 36 kr. tartalékalap áll rendelkezésre, hogy a betétek összege az első tíz év alatt 5,051,378 frt 14 kr-ra emelkedett.

Hogy mindez ilyen sikeresen fejlődött, az az igazgatóság tagjain és a tisztviselői karon kívül, első sorban a fáradhatlan munkássága, ügybuzgó vezérigazgató, *Heinrich* Sándor érdeme. Az ő tevékenységét ünnepelték tegnap a részvényesek a tizedik közgyűlés derűs hangulatában.

A közgyűlésen, mely *Vásárhelyi* László igazgatósági elnök vezetése alatt folyt le, 40 részvényes jelent meg 1784 részvény képviselőben. Az elnök, üdvözlőlvén a nagy számban megjelent részvényeseket, a jegyzőkönyv vezetésére *Heinrich* Sándort, a hitelesítésére pedig *Szathmáry* Gyulát, *Kell* Lipót dr.-t és *Urbán* Ivánt kérte fel.

Első tárgy az igazgatóság jelentése volt, melyet *Heinrich* Sándor olvasott fel. A jelentés elején a lefolyt tíz év eredményét méltatta, azután az elmúlt 1899-iki üzletéről tartott beszámolót. Elmondja az évi jelentés, hogy minden felkarolt üzletágban haladást és egészben véve 120,470 frt 66 kr. üzleti felesleget, mint nyereményt tüntet fel az évi mérleg, mi az 1898. évi eredményhez képest 3685 frt 03 kr. emelkedésnek felel meg. Ezen üzleti eredmény folytán a részvényesek megkapták az alapszabályokban meghatározott 15 frtnyi osztalékukat és ezenfelül a tartalékalap 35.176 frt 53 kr-ral gyarapodván, 1900. évi január 1-ével már 586.821 forint 36 kr-ra emelkedett.

Ezen szám adatok és a bemutatott mérleg alapján feltüntetett nyeremény felhasználására vonatkozólag a felügyelő bizottság hozzájárulásával javaslatba hozatik, hogy 5000 drb. részvény után a 10-ik számú szelvény beváltása mellett részvényenként 15 frt fizetessék, illetve f. évi január hó 1-től kedve fizetve lett 75.000 frt a 45.470 frt 66 kr. maradékból: a) 20% az igazgatóság tagjainak jutalékképp 9.094 frt 13 kr., b) a felügyelő-bizottság díjazására 1.200 frt fordítassék. A fennmaradó 35.176 frt 53 kr. pedig a tartalékalaphoz csatoltassék, a mi által a takarékpénztár tartalékalapja 586.821 frt 36 kr-ra emelkedik.

A közgyűlés az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentését tudomásul vette, s nekik a szokásos felmentvényt megadta.

Szathmáry Gyula méltatta ezután az igazgatóság, a központ és a makói fiók tisztviselőinek munkásságát s élükön álló *Heinrich* Sándor vezérigazgató kiváló érdemeit. Végül indítványára a közgyűlés az igazgatóságnak, a vezérigazgatónak és a tisztviselői karnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Ezután a felügyelő bizottság megválasztása következett; elnök a szavazatszedő bizottság elnökévé *Urbán* Pétert, tagjaiul *Maresch* Gyulát és *Gellényi* Ernőt kérvén fel, megkezdődött a szavazás, melynek folytán egyhangulag felügyelő-bizottsági tagokká választották: dr. *Dálnoki-Nagy* Lajos elnök, *Szathmáry* János, és *Dániel* Endre rendes, *Verzár* Márton póttag.

Ezzel a tárgysorozat kimerítettévé, *Vásárhelyi* László igazgatósági elnök megköszönve az érdeklődést, bezárta a közgyűlést, melyen elnökle alatt jelen voltak:

Apor Gyula, *Blaskovich* Ernest, dr. *Dálnoki* Nagy Lajos, *Dáni* János, *Domonkos* József, *Dániel* Endre, *Fábián* László, *Friebeisz* Miklós, *Földes* Soma, *Goldschmit* Miksa, *Gellényi* Ernő, *Heinrich* Sándor, *Hegedüs* László, *Dr. Hámory* László, *Jakabffy* Dezső, dr. *Kell* Lipót, *Kintzig* János, dr. *Keresztes* Gyula, *Komlóssy* Sándor, *Kneffel* Lajos, *Mezey* Andor, *Maresch* Gyula, *Purgly* János, *Persa* Péter, *Pichler* János, *Salacz* Gyula, *Szalay* Antal, *Szathmáry* János, *Sarlot* Domokos, *Szathmáry* Gyula, *Szontagh* Gyula *Szentes* Vidor, dr. *Tolnai* János, *Telmányi* Emil, *Urbán* Iván, *Urbán* Péter, *Vásárhelyi* Béla, *Vertán* István, *Vajda* Lajos.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 26.

Déltőzsde. A buzakinálat mérsékelt, vételkedv korlátolt. Lanyha irányzat mellett 17,000 métermázsa került forgalomba, 5 fillérrel olcsóbb áron. Időjárás derült, száraz.

Zárul 12 órákor:

Buza áprilsra	7.43— 7.44
Buza szeptemberre	7.70— 7.71
Rozs áprilsra	6.31— 6.32
Zab áprilsra	5.— 5.01
Tengeri májusra	5.07— 5.08
Repcze szeptemberre	12.30— 12.40

Zárul 4 órákor:

Buza áprilsra	7.41— 7.42
Buza szeptemberre	7.67— 7.68
Rozs áprilsra	6.31— 6.33
Zab áprilsra	4.99— 5.—
Tengeri májusra	5.08— 5.10
Repcze szeptemberre	12.30— 12.40

Zárul 4 órákor:

	korona
Oszták hitelrészvény	758 20
Magyar hitelrészvény	752.—
Leszámitolóbank részvény	505.—
Rima-Murányi vasmű részvény	637.—
Oszták-magyar államvasutí részvény	663.—
Közutí vasut	682.—
Városi villamos vasut részvény	340.—

S z e s z ü z l e t.

— Február 26. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 111 korona, kicsinyben 113 korona, finomított szesz nagyban 114 korona, kicsinyben 116 korona hordó nélkül per 100 liter $\frac{1}{2}$ beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szárított moslék 11 korona métermázsánként.

NAPIREND.

Február 27. Kedd. Róm. kath. naptár: Leander. — Protestáns naptár: Leander. — Görög-keleti naptár (február 15.): Onemiz. — A nap két 6 óra 29 perczkor, nyugszik 5 óra 24 perczkor. — A hold két 4 óra 54 perczkor, nyugszik 3 óra 8 perczkor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 769 0 milliméter, délután 2 órakor 766 8 milliméter. Hőmérsék reggel 7 órakor $0^{\circ} + 3 5$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 11 3$. Szél iránya és ereje reggel 7 órakor K. 2, délután 2 órakor D. 2. Felhőzet reggel 7 órakor derült, délután 2 órakor többnyire derült. Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Arad-ra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Derült, száraz, enyhe, éjjeli fagy.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. — Belépti-díj: Hétköznap 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár nyitva van hétfőn délután 4—5, pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig. Helyiség: Erekllyemúzeum helyisége melletti ülésterem.

Március 1. Muszka hegyközség közgyűlése délután 2 órakor.

Március 3. Az aradi első gyártelep részvénytársaság rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Március 4. Az aradi vonósnégyes kamarazene hangversenye délután 5 órakor (Központi szálló.) — A világi önszegélyző-egyesület mint szövetkezet közgyűlése délután 3 órakor. — Az országos vöröskereszt-egylet aradi választmányának közgyűlése délelőtt 11 órakor (Városház.) — A Viktória takaré- és hitelintézet mint szövetkezet közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Az egyesült új-aradzsigmondházi öneentes tüzoltó-egylet közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Az aradi polgári lövész-egyesület közgyűlése délelőtt 10 órakor (Városháza.) — Az aradi kereskedők körének közgyűlése délután 3 órakor.

Március 5. Kőrallatorvos választás Világoson. — Világos hegyközség közgyűlése délután 2 órakor.

Március 8. A román-pécskai takaré- és segélyszövetkezet közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Március 15. A sajtószabadság emléknapja.

Március 28. Kőrallatorvosválasztás Ternován.

REGENY-CSARNOK.

A milliomos büntársa.

— Bűnügyi regény. —

Irtá: **M. E. Bradon.**Magyarra átdolgozta: **Hevesei Jenő.** [23]

(Folytatás.)

XXVI.

A kitűzött napon, csütörtökön egy órakor, Dunbar megjelent az ékszerész boltjában. Balderby volt a társaságában, akit magával hozott, hogy a gyémántok kiválasztása körül tanácsát kikérje.

A fiatalabb czégtárs nagy szemeket meszelt, mikor a drága köveket eléje rakták s főnöke bőkezűségét egy királyénál is nagyobbak nyilatkoztatta. De tán még sem volt annyira elbájlolva, mint Heardgold, aki néhány órával később megjelent a bankházban, a honnan a beváltott váltók árával: hetvenötezer nyolczszáz font angol bankjeggyel távozott.

Dunbar Holborn szorosban begombolt kabáttal hagyta el, mely alatt csaknem nyolczvanezer fontnyi vagyont elrejtve. Nem ment egyenesen a szállodába, hanem Smithfielden s néhány füstös közön át véve útját, egy bőrkereskedés előtt állt meg.

Belépett s két rendkívül vastag zergebőrt választott ki. Egy másik boltban több erős varrót, szurkos fonalat, nagy ollót, erős kapcsokat és gyűszűt vett.

Aztán a legközelebb talált bérkocsiban szállására vitette magát, ahol nyomban visszavonult szobájába, melyet gondosan elrekesztelt. Előbb azonban erős theát hozatott magának.

A kandalló közelében helyet foglalt és elővonta a délután bevásárolt árukat.

A bőrt kiterítve az asztalon, két hosszú, egy láb szélességű darabot hasított ki s derekát megmérve, a két bőrszalagot lassan és erősen kezdé összevarrni.

Nem volt könnyű munka s hosszú idő telt bele, míg művével megvolt elégedve. Midőn e

kettős övnek hosszát és egyik szélét összefűzte, éjfél volt.

Az övnek másik végét nyitva hagyta. Aztán vagy öt vászon-zacskót, melyekben a gyémántok voltak elrejtve, kihuzott zsebéből s gyönyörözget bozongott végig hátán, mikor a kövekben vájkálhatott s egyik kezéből a másikba gördíthette azokat. Majd egyenkint az övébe docsátotta őket s minden darabot a szurkos fonállal köröskörül letűzött.

Ez a munka sok időbe került. Az óra négyet ütött, míg az utolsó gyémántot az övben megerősítette.

Mikor aztán a bőrhulladékokat a kandelóba vetette, s látta azoknak a elhamvadását: megkönnyebbülve sóhajtott fel. Aztán a bőrvetést párnája alá rejtve, lenyugodott.

Másnap reggel visszatért Maudesleybe, övét szoroson a testéhez csatolva, úgy, hogy senki sem gyaníthatta, mily nagy kincseket hordoz magával.

Vernon őrnagy a milliomostól kapott pénzen egy kis nyaralót vásárolt. Az okmány, mely szerint a tulajdonába ment át, csakhamar készen volt s az őrnagy új lakására költözött.

Lakhelyéről kényelmesen szemmel tarthatta a bankár kastélyát. Itt tudta meg, hogy Maudesleyben ékszerész járt, aki a milliomosnak különféle ékszer-rajzokat mutatott.

Kedves hír volt ez neki.

— Vátszott gyerek vagy, öreg czimborám! — mormogta, mialatt rágyújtott. — Igazán fene-gyerek vagy! Hanem a te hűséges pajtásod sem eszik ám szénát s még körmönfontabb cselen is keresztüllát, mint ez a gyémántos história. Annyi bizonyos, hogy jól ki van gondolva. Igazi mesterfogás, hogy többet ne mondjak, s szerencsét kívánok hozzá... Csakhogy — meg kell fizetned, Dunbar, meg kell fizetned!

Másnap, a vastag hórétegen keresztül, Maudesley parkja felé törtetett. A kis rostély ajtón ment át a kastélyba. Ott mindent mély csendben talált.

Csakhamar rákadat Dunbar szobájára, a hova minden előleges bejelentés nélkül lépett be.

A milliomost éppen reggelinél találta

— Finomul él ön, édes barátom. Igazi nagy-ur kényelem, hogy sokat ne mondjak, öregem! — kiáltá a küszöbön megállva és komolyan nézve barátját.

Az „öreg” úgy látszik, nem igen volt elbájlolva.

— Azt hittem, ön Londonban van, — mondá.

— Ami azt mutatja, mily keveset törődik ön szomszédaival. Mert ha ön leereszkedett volna alázatos barátjának körülményeit tudakolni, megtudta volna, hogy szomszédjában telepedett le, miután igen előnyösen vásárolt egy szép birtokot, hogy élte napjait, mint tisztességes vidéki közbirtokos fejezze be... Feltéve mindig, hogy nagyrebecsült barátja abba az állapotba helyezi őt, hogy ily minőségben megmaradhasson.

— Azt akarja ezzel mondani, hogy itt a környéken jószágot vett?

— Igenis azt. A Woodbine-nyaralónak vagyok szerencsés tulajdonosa. Birtok Lisford és Shorncliffe nözt.

— S Warwickshireben szándékozik megtelepedni?

— Ugy van.

Dunbar maga elé mosolygott, mikor barátja erre igennel válaszolt.

— Am tegye, — mondá, — semmi közöm hozzá.

Az őrnagy fürkésző pillantást vetett rá.

— Ön a megtestesült bőkezűség, drága barátom. De szabadjon tiszteletteljesen arra figyelmeztetnem nem önt, hogy kiadásaim, melyek e szerény birtokszerzésből származtak, megcsökkentették erőmet. Érthetőbben szólva, szólva: az a kétezer font, melyet oly nagylelkűen adott előpénzül, elolvadt, mint a hó a napsugárban. Fiatalkori, kebelbeli barátom, oltalmazója későbbi éveimnek, — még kétezerre van szükségem. A „Dunbar és Balderby” czég főnökének mi az a kétezer font? Legyen ez egyszer kétezer ötszáz... Kétezer ötszáz, Maudesley ura, drága herczegem!

Az őrnagy végre is elérte célját, val vitte a kétezer ötszáz fontra szóló ványt.

— Hízlegyek magamnak, hogy a le időben jöttem, — gondolta magában az ő mikor Woodbinebe visszatért. — Mert oly mint élek, hogy barátomnak szökés já ben. Ellábol, szó sincs róla, s az a pénz, lyet ma kaptam, bizonyára az utolsó, s belőle kicsiklandoztam.

Alig távozott el az őrnagy, midőn D komornyikjának csöngetett.

— Jeffreys, még ma elutazom Párisb előtt a nyakéket, melyet lady Jocelynek tam, angolra bizom: Párisban kell körül tenem. Aztán nem is a legjobban érzem gam s egy kis levegő-változásra van sz gem. Tehát még ma este utazom. Egy kába tegye a mellőzhetlen málhát; fölő seket ne bántson. Vasárnap hogyan közl nek a vonatok?

— A gyorsvonat este Rugbyba ér, s még ezt használhatná, ha négy óra hatt perczkor utazik el Snorncliffeből. El fogok is kíséрни, uram?

— Így, nagyon jó lesz. Még csak h az óra. Málhámát azonnal szedje rendb kocsit rendelje meg háromnegyed négyre risba önt nem viszem magammal. Hanem hány nap múlva a többi podgyással uti jöhet.

— Nagyon jól van uram.

A megjelölt időben a fogat előállott és hány perczzel később a bankár kilépett a nokba. Felső kabátja szoroson össze volt bolva s széles vállait utitakaró gyanánt duczbőr fedte. Testén ama bőrvolt á tolvá, melyet maga szabott és varrt s le vette azóta, hogy először átfűzte vele a rekát.

A hintó gyorsan röpitette a pályau felé.

(Folytatása következik.)

Városi színház.

Kedden, 1900. február hó 27. napján.

Bérletszűnet. Bérletszűnet.

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor, 6 $\frac{1}{2}$ órakor.

A peleskei nótárius.

Bohózat dalokkal 3 felvonásban. Irtá: Gáll József.

RZEMÉLYEK:

Zajtay István	Mezei Péter.	Vasas német	Andorff
Peleskei bíró	Radó Sándor.	Othello	Gáthi K.
Peleskeirektor	Czakó V.	Desdemona . . .	Kalocsa
Tóti Dorka	Tolnainé.	Fáni	Harmati
Botos, juhász	Bács Károly,	Nina	Rédei S.

Kezdete 3 és fél órakor.

Bérlet 136. sz. PA

Este 7 órakor, rendes árákkal:

Napoleon öcsém.

Bredeti bohózat 3 felvonásban. Irták: Guthi Soma és Kosi Viktor.

S Z E M É L Y E K:

Tállay	Pethes Imre.	Flóra, neje . . .	Szép O.
Lili, neje . . .	Harmath J.	Maszák	Mezei K.
Baráth Odón	Gáthi K.	Bisotka	Bács K.
Napoleon . . .	Pintér Imre.	Zsuzsi	Tolnainé
Fülöp, ságó .	Andorffy P.	Narczisz	Tájkert

Kezdete 7 órakor.

NYILTTER.*

Ügyvédi iroda áthelyezése

Van szerencsém a tisztelt közönség tudatni, hogy

Ügyvédi irodám

templom-ntcza IIa. házban

földszint, jobbra helyeztem át.

Arad, 1900. február 26.

Dr. Szalay Károly

köz- és váltó-ügyvéd.

T. Cz.

Csupán egy kísérlet és meggyőződik, hogy nyomtatványokban szebbet, jobbat és olcsóbbat már nem lehet kívánni! . . . . .

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája (Csanádi-palota) . . . . .

Telefon 151. sz.

Aradi képviselő:
RÉVÉSZ NÁNDOR
Szabadság-tér 20.

- Báll meghívók, hangulatkeltő színekben . . . . .
- Körlevelek, litografikus szépségben . . . . .
- Árjegyzékek, pontos áttekintéssel . . . . .
- Számlák, praktikus rendszer szerint . . . . .
- Esküvői jelentések, meglepő választékban . . . . .
- Névjegyek, divatosak és secessziósak . . . . .
- Plakátok, az új század reklamjának megfelelően.
- Ügyvédi nyomtatványok mindig készletben . . . . .

Pontosság. . . . .
Olcsó árak . . . . .
Diszkrét izlés. . . . .

Hajó-utcza 1. sz. alatt

(régi keményítő-gyár épület)

levő, ezelőtt a kristály jéggyárszövetkezet által bérben birt helyiségek

azonnal kiadóok.

Bővebbet **Éles Ármin** urnál.

688

A kisjenői főhg. uradalomban a tavaszi idényben nagymennyiségű

gyümölcs-

(különösen alma) és diszfa teljesen mérsékelt áron eladásra bocsátatik.

Árjegyzékkel szívesen szolgál az **urad. kertészet Kisjenőn.** (Aradmegye. Vasúti állomás.)

95—1900. vh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bpesti kir. keresk. és vtó. törvényszék 1899. évi 139043. számú végzése következtében dr. Burger Árpád ügyvéd által képviselt Első magy. gazd. gépgyár részv. társ. javára, Kiss Ferencz és neje Csáttári Zsuzsanna ellen 2016 kor. 86 f. s jár. erejéig fogantatott ki-elégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1612 koronára becsült lovak, kocsik, gazd. gépek, butorok és egyéb ingók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pécskai kir. járásbíró V. 476/2. 1899. számú végzése folytán 2016 kor. 86 f. tőkekövetelés és járulékaik erejéig a helyszínén, v. i. Kis-Peregen alp. lakásán leendő eszközzésére 1900. évi márczius hó 8-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik, és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg,

hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Pécskán, 1900. évi február hó 21-ik napján.

Klein Henrik,

kir. bír. végrehajtó.

859

Kész butor eladás.

A nagyérdemű közönség szíves figyelmébe ajánlom **szolid kivitelű**

kész butoraimat

és olyanokra bármely styben megrendelést készséggel elfogadok.

Elvem: — szép és jó munka, jutányos árak! —

Varga József Arad, Kápolna-utcza 6.

Ugyanott egy kitűnő, 8 lóerejű **gáz-motor** minden elfogadható árban eladó.

852

4—1900. m. g. sz.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy a városi legelőkre beiratott juhok és a gájt sertések után járó legeltetési és a sertések után járó pásztordíjak, f. évi február hó 19., 20., 21., 22., 23. és 24-ig bezárólag terjedő idő alatt, a városi pénztárba befizetendők.

A díjak befizetésekor a pénztári hivatal kiszolgáltatja a legeltetési jegyeket, a melyekkel a juhok és sertések a legelőre bocsátásra kitűzött napon a legelőkre bocsáthatók.

A legelőre bocsátás napját f. évi február hó 26-ik napjára tűzük ki.

Arad szabad kir. város mezőgazdasági bizottságának 1900. évi február hó 15-ik napján tartott üléséből.

Kiadta:

aljegyző.

Ternovai járás főszolgabírójától.

186—1900. szám.

Pályázati hirdetés.

A ternovai járási állatorvosi állás lemondás folytán üresedésbe jövén, ezen állásnak választás utáni betöltésére **folyó évi márczius hó 28-ik napjának d. e. 10 óráját** Taucz község házához kitűzöm.

A körállatorvos székhelye Taucz, évi fizetése 1200 korona, évi utiátalánya 640 korona, valamint esetenként 80 fillér látogatási díj és a rendes látogatásokon kívül természetbeni fuvar — esetleg fuvardíj.

A körhöz 17 község tartozik.

Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy állatorvosi oklevéllel és egyéb bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket hozzám a választást megelőző nap d. u. 5 óráig annyival inkább nyújtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vételét nem fognak.

Ternován, 1900. évi február hó 22.

Kállay,
főszolgabíró.

860

355—1900. p. m.

Hirdetmény.

Felhivatnak mindazok, kik az 1900. évi tenyésztésre ingyen selyempetét kívánnak, hogy a polgármesteri hivatalban jelentkezve, neveiket s a kívánt petemennyiséget az ott kitett ivre feljegyezzék.

Később jelentkezők kevesebb petére tarthatnak igényt, jelentkezés a pete átvételére kötelező. Az ingyen petéket átvevők kötelezik magukat:

1. Másolt petét el nem fogadni.
2. A nyert pete mennyiséget kizárólag gubótermelésre fordítani.
3. A termelt gubókat csakis a selyemtenyésztési felügyelőség megbízottjának s nem másnak átadni.

Az elsőosztályú gubók kilogrammonként 2 korona 20 fillérjével, a II-od osztályúak 1 korona 60 fillérjével, a hasznavehetetlen piszkos nedvesek pedig 20 fillérjével fognak beváltatni.

Azok, a kik a gubókat bárki másnak eladnák, később meghatározandó összeg erejéig megfognak büntettetni.

Aradon, 1899. évi január hó 9

Salacz,
kir. tanácsos
polgármester.

A női szépség emelésére, tökéletesítésére s fenntartására a legkifináltabb, teljesen ártalmatlan, vegy-tiszta és zsírintes készítmény a . . . . .

Margit-Créme.

Rövid idő alatt szüntet szepőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üdö bájós arczzint kölcsönöz.

Hamisításoktól óvakodjunk. Vannak értéktelen utánzatok és hamisítások, melyek a lehetőségig hasonló alakban, kiállításban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetési szöveg is az enyémnek másolata. Az ilyen utánzatoktól tessék óvakodni és csakis oly készítményeket elfogadni, melyek czimeres védjeggyel vannak lezárva. — Készítményeim a nméltóság m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4960. sz., valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.104. sz. védjeggyel látattak el. Legkiválóbb orvosi tekintélyek által ajánlatnak. Felelőseget csakis az én általam forgalomba hozott készítményekért vállalom.

A Margit Crème, miként az országos m. kir. chemiai intézet és központi vegy-kísérleti állomás vizsgálatai bizonyítják, higgyant, ólmot nem tartalmaz, tehát egy teljesen ártalmatlan vegykészítmény. — Ára 50 kr., nagy 1 frt, szappan 35 kr., puder 60 kr., arozvíz 50 kr., fogszappan 50 krajozár.

Üres tégelyek vissza nem vétetnek, sem meg nem töltenek.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszertára és vegyéazeti laboratoriuma Aradon.

Hamisításoktól óvakodjunk, csakis törvényes védjeggyel ellátott dobozok valódiak.

Kapható minden gyógyszerertárban és illatszerekkereskedésben.